

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENEK

Cene inseratov:

Enostolpna petlinna vrsta
mal oglas po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljke in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.
Poštna plačana v polovici.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopis
se ne vračajo; netrunkirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravnishva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Po šestih letih.

11. novembra 1918 se je sklenilo pre-
mirje med zmagovalnimi zapadnimi vele-
silami in do dna poraženo Nemčijo ter nje-
nimi nesrečnimi zavezniki. Tisti dan se je
svet po strašnem šestletnem klanju od-
dahnul. Pozabil je na svoje mrtvece, po-
habljenice in osirotele, na porušena mesta
in opustošene pokrajine, v trdni nadi, da
se zdaj začne nova doba miru, pravičnosti
in napredka na zemlji.

Danes moramo reči, da so bile te nade
ožoljufane in da je za veseljem in navdu-
šenjem sledilo globoko razočaranje, ki ga
občutijo danes vsi narodi, zmagovalni in
premagani, v isti meri.

»Manchester Guardian«, ki je glasilo
vodivnih oseb novega angleškega kabi-
neta, ob priliki šestletnice premirja piše,
da je omika v Evropi po svetovni vojski
padla. Niti železnice, pošta in druge take
čisto tehnične stvari ne funkcionirajo dan-
es več tako kakor so pred vojno. Ljudska
izobrazba je padla. V politiki vlada nasil-
stvo in zločinska neumnost. Dežele, ki so
preje bile zgled svobodoljubja, ječijo pod
diktaturo despotov. Čustva medsebojnega
sovraštva so se povečala, ne samo med
različnimi narodi, ampak tudi med pripad-
niki ene in iste države in naroda. Pobij-
janje lastnih državljanov se priporoča, pri-
pravlja se pa tudi nova mednarodna vojna
z uprav strahotnimi sredstvi ugonabljanja.

Globoko razočaranje vlada tudi med
narodi Jugoslavije, ki so si od osvobojenja
in zedinjenja obetali notranji mir, demo-
kracijo in socialno urejene razmere, svo-
bodo in enakopravnost ter medsebojno
bratsko soživljenje. Zgodilo se je pa ravno
naroče. Po šestih letih je zavladalo pri
nas čisto po besedah angleškega lista na-
silstvo in zločinska neumnost. Države se je
proti volji ljudstva in parlamenta pola-
stila klika korupcionistov in despotov. Na-
mesto da bi se lotili perečih življenjskih
vprašanj prebivalstva, izboljšali upravo in
olajšali položaj uradniških in delovnih
stanov, so se vrgli kakor požrešni volkovi
na državno blagajno, da bi ne ostala za
njimi nobena para. Njihovo najvišje »na-
cionalno« gleslo je: praznimo blagajne,
dokler je čas! Nobena stvar pri nas pra-
vilno ne funkcionira, akti se ne rešujejo,
promet zastaja, javna varnost je pod ničlo,
v Črnigori teče kri v potokih, tolovajske
tolpe divjajo po mili volji, samo kraja in
rop javnih sredstev se vrši z vso naglostjo
in točnostjo, da bi mogli P.-P.-jevci državo
ogoljufati za stotine milijonov, ki jih bodo
deloma porabili za volivno podkupovanje,
nagrado terorističnim organizacijam in
premijske brezvestnim uradnikom, deloma
pa vtaknili v lastni žep. Ker dobro vedo,
da bodo kljub vsem nasilstvom pri volitvah
od ljudstva tepeni, hitijo čim več pokrasti,
da bi potem ne odšli prazni z vladnih
korit.

V to svrhu so se P.-P.-jevci lotili po-
svojila 2 milijonov dolarjev, ki jih je dobila
naša država za zgradbo železnic, potov in
mostov. Delali so na strmoglavljenje par-
lamentarne večinske vlade in razpustu
parlamentarizma zato, da bi lahko brez kon-
trole milijonsko dolarsko posojilo pobasali
v svojo malho. Saj imajo med seboj mojstra
v takih zadevah, Lazico Markovića. Za
njim pa nikakor ne zaostajajo samostalni
demokrati, kojih specialiteta je »nacional-
izacija« rudnikov, lesne industrije in po-
dobnih velepodjetij. Njih ni skrb, ko so
zdaj zopet na vladi, da bi se izboljšalo
obupno stanje invalidom, za katere je vla-
da g. Davidovića izdelala modern zakon,
kateriga je P.-P.-vlada z parlamentom
vred pokopala. Njim hodi po glavi Trbo-
veljska družba, ki jo hočejo »nacionalizi-
rati« in se polastiti njenih ogromnih do-
bičkov, ker »Slavenska banka« noče več
finansirati njihovih deficitnih listov in
metati svoj denar v žrelo demokratske
stranke, ki je brez dna. »Jutro« in »Na-
rod« ter ostale demokratske liste naj bi
redili odslej bogati preostanski Trboveljske
družbe, rudarji pa naj stradajo naprej brez
zaščite državne socialne zakonodaje. Ker
pa zadeva zaenkrat še ni urejena, nago-
varjajo Ninčiča, naj jim potrebne milijone
posodi iz dispozijskega fonda zunanjega
ministrstva, ki se zbira iz znoja in truda
jugoslovanskih davkoplačevalcev. Oropali

bodo seveda tudi ostale državne fonde, da
utrdijo »narodno in državno edinstvo«.

Medtem pa prebivalstvo dan na dan
bolj gmotno propada, propadla je akcija
za poljedelske kredite, ki jo je hotela uza-
koniti prejšnja vlada, da pomaga kmet-
skemu stanu, pa se je morala umakniti
P.-P.-režimu, ki bo ves denar porabil za
izvedbo nasilnih volitev in obogatitve svoj-
jih voditeljev ter priganjačev. Vse pro-
pada, samo P.-P. se redi od ljudskih žuljev,

dočim Sloveniji ne privoščijo niti cenejše
moke in kruha. In da bi se uprava še bolj
poslabšala, hiti P.-P. z demontiranjem po-
krajinskih uprav, kakor da bi bilo večanje
anarhije v naši upravi najnujnejša zadeva
države. Tako stojimo po šestih letih ob-
stoja naše države ob razvalinah ljudske
svobode, demokratskega parlamenta, po-
štene uprave in socialnega blagostanja.
Država je v rokah peščice despotov, ki jo
pridno kos za kosom rušijo.

odgovoril, da se smejo, samo ne sme se
dovoliti, da govorniki odrekajo veljavnost
ustave in poedinih zakonov. Kajti držav-
ljani nimajo pravice, da odrekajo veljav-
nost zakonom. Oni lahko kritizirajo posa-
mezne odredbe v ustavi in zahtevajo, da se
spremenijo zakonskim potom. Taka izjava
notranjega ministra je dovolj značilna in
nepotrebna, ona sama dokazuje, da se vla-
da peča o tem, kako omejiti čimbolj svo-
bodo govora in zborovanj. Kritika ustave
in drugih zakonov je povsod dovoljena in
komisar za notranje zadeve ni podal sreč-
nim državljanom naše države nobene
milosti.

PRIBIČEVIČEVE NAREDBE.

Belgrad, 14. nov. (Izv.) Pribečević je
prepoval dijaške marijanske kongrega-
cije s sledečo motivacijo:

Ker stoje verske marijanske kongre-
gacije, v katere pristopajo učenci raznih
šol, izven nadzorstva pristojnih šolskih
oblasti, se načelno ne sme dopustiti, da se
tudi pod nadzorstvom šolskih oblasti učen-
ci zbirajo in združujejo na verskem ali
plemenskem temelju, je prosvetni minister
odredil, da učenci državnih šol ne smejo
vstopati v marijanske kongregacije. Učen-
ci, ki so vstopili, morajo takoj izstopiti iz
njih. Ta naredba stopa takoj v veljavo. Iz-
dal je tudi naredbo, v kakih telovadnih in
sportnih organizacijah smejo sodelovati di-
jaki. Seveda so izključena vsa »separati-
stična« društva. Ta naredba se glasi: »Na
temelju člena 16. ustave, ki se glasi: »Vse
šole morajo dajati moralno vzgojo in raz-
vijati državljansko zavest v duhu narod-
nega edinstva in verske strpnosti in ker
nekateri učenci stopajo v telovadna in
sportna društva in organizacije s separa-
tističnimi verskimi in plemenskimi ten-
dencami, ki so protivne narodnemu in dr-
žavnemu edinstvu, je prosvetni minister
odredil pod pretnjo najstrožjih zakonskih
kazni, da se učenci katerekoli državne ali
privatne šole v naši državi ne smejo vpi-
sovali niti javno niti tajno v take organiza-
cije.« Končno je izdal še naslednjo naredb-
bo: »Na temelju 9. točke 16. člena ustave
je prosvetni minister odredil, da se od dne
1. decembra izenači pouk v prvem in dru-
gem razredu v vseh srednjih šolah v kra-
jevini. V smislu navedbe bo v kratkem
premeščeni v Slovenijo iz južne Srbije in
mest ob albanski meji večje število »pro-
fesorjev«, ki so dokončali svoje študije pri
čevljarskih kopitih ali na kakih drugi visoki
šoli, da v Sloveniji poučujejo o pravem
narodnem edinstvu.

PAŠIĆ PROTI DR. NINČIĆU.

Belgrad, 14. nov. (Izv.) Iz Pašićevih
krogov se je razširila vest, da namerava
Ninčiča odstraniti z njegovega mesta in
imenovati za ministra za zunanje zadeve
Spalajkovića. Naš poslanik v Parizu je še
vedno v Belgradu in ne misli na svoje me-
sto, dasiravno je svojo misljo dokončal. Ka-
kor znano, je bil on eden glavnih inscena-
torjev za kulislami proti vladi narodnega
sporazuma in je kot carist največ plašil z
boljševiško nevarnostjo. Kljub temu, da
mu je uspelo, da se pri nas upostavi naj-
bolj črna reakcija, mu intrigantska žilica
ne da miru. V režimskih listih, posebno v
zloglasnem »Balkanu«, so pričeli surovo
napadati novo francosko vlado. Trdi se, da
piše vse te napade na Herriota Spalajkovića
osebno, da bi se maščeval, ker ga doslej še
vedno niso hoteli sprejeti v Parizu niti v
zunanjem ministrstvu niti v predsedništvu
vlade.

SLABOST RADIKALNE STRANKE.

Belgrad, 14. nov. (Izv.) Radikalni ožji
odbor je sklenil izdati poseben poziv Pro-
tičeviću radikalom, da se lahko vnejo v
stranko. Ta korak radikalne stranke je za-
nimiv raditega, ker je znano, da obstaja
sklep, da se ne sprejme nazaj niti eden od
radikalov, ki so šli s Protičevićem. Ta sklep je
treba tolmačiti tako, da se Protičeviću radi-
kali zelo množijo in postajajo nevarni za
Pašićevo kliko.

PONUDEBA DR. RAVNIHARJU.

Belgrad, 14. nov. (Izv.) Z ozirom na
predstoječo rekonstrukcijo vlade se je dan-
es ponovno trdilo, da je voditelju radi-
kalov v Sloveniji dr. Ravniharju bil ponu-
den portfelj ministrstva za socialno politi-
ko, pod pogojem, da ne postavi nikjer v
Sloveniji samostojnih radikalnih list.

Naklepi vladnih komisarjev.

NA HRVATSKEM JE TREBA RADICA POBJIATI, V SLOVENIJI PA NJEGOVE
EKSPONENTE PODPIRATI.

Belgrad, 14. nov. (Izv.) Uporabo za-
kona o zaščiti države proti Hrvatom in Slo-
venem je vedno zagovarjal Svetozar Pri-
bečević kot edino sredstvo, da reši svoj
mandat. Njemu je pridno sekundiral dr.
Žerjav. Takoj po imenovanju komisarjev
je Pribečević ponovno načel to vprašanje.
Vlada je tudi sklenila, da se napram HRSS
uporabi zakon o zaščiti države in da se vsi
poslanci zapro. Gre torej še samo za obli-
ku in način, kako izpeljati napade na tem-
eljne pravice celega naroda. V tem ozi-
ru so nastopila nesoglasja posebno po vr-
nitvi dr. Žerjava iz Ljubljane. En del ko-
misarjev smatra, da bi se moral ta načrt v
celoti izvesti tako, da bi se vzbudilo čim
manj hrupa in zgražanja celokupnega pre-
bivalstva, posebno inozemstva, ki z bud-
nim očesom spremlja razdiralno delo ko-
rupcionistov in nasilnežev. Ta predlog tu-
di ni mogel prodreti radi tega, ker bi bil
po mišljenju državnega podtajnika Vlac-
va Wilderja neizvedljiv, dokler se vse
uradništvo na Hrvatskem do poslednjega
policista in slugo ne odstrani in se njih
mesta ne izpopolnijo iz kadra političnih
korupcionistov. Pribečeviću pa se ta pred-
log ni dopadel, ker smatra, da bi taka pre-
nagljena razpustitev imela za posledico sam-
to, da se lahko še pravočasno hrvatsko
ljudstvo organizira v kaki stranki, ki bi se
programatično prav nič ne razlikovala od
sedanjega hrvatskega stališča proti bel-
grajskim uzurpatorjem in hegemonistom.
To bi značilo udarec po zraku in Pribeč-
ević bi prišel ob lepo nasledstvo in ob ma-
date, ki jih itak ne bo mogel rešiti in zato
bi se po njegovem mnenju morala zasedaj
pustiti Radičeva stranka popolnoma v mi-
ru. Zabranevali bi se kvečjemu shodi in
časopisje in z dobro organiziranim policijs-
kim aparatom in z Orjuno bi se onemo-
gočevala agitacija. Šele potem, ko bi Radi-
čeva stranka vložila končne liste in ko bi
potekel rok za vlaganje list, šele potem
naj se nastopi proti Hrvatom in Sloven-
cem. Razveljavile bi se njihove liste in s
tem zadal udarec, ki bi ga pri volitvah ne
mogli popraviti, ker bi bilo liste razveljav-
ljene, v deželi pa bi bilo faktično obsedno
stanje.

S tem predlogom je v glavnem sogla-
šal Žerjav. Po svoji vrnitvi iz Ljubljane
pa je to svoje stališče popravil toliko, da
bi se v Sloveniji proti Radičevi stranki, to
je proti Prepeluhu ne smelo nastopiti,
marveč da bi jo morali še podpirati. O tem
je Žerjav danes obširno poročal na današ-

njem sestanku s Pribečevićem, Wilderjem
in Lukinićem. Kakor je Vaš dopisnik zve-
del iz njihove najbližje okolice je Žerjav
izdelal natančen načrt glede podpiranja
»slovenskih republikancev« in menda pred-
ložil tudi sporazum, ki ga je za časa svo-
jega bivanja v Ljubljani sklenil s Sloven-
sko republikansko stranko oziroma z ne-
katerimi voditelji te stranke. Tako vsaj se
hvalijo samostojni demokratje po Belgradu.
In če upoštevamo moralno in politično
kvalifikacijo nekaterih voditeljev Sloven-
ske republikanske stranke, posebno biv-
ših demokratov in poznejših bivših samo-
stojnežev Ureka, Dobnika in drugih, se
zdi, da je ta načrt ne samo verodostojen,
marveč se lahko s precejšnjo gotovostjo
trdi, da Agromerur ni imel težkega truda
pri pozajajanj s takimi politiki Slovenske
republikanske stranke o skupnem nasto-
pu in o moralni in seveda tudi o neizogib-
ni materialni podpori nekaterim vodite-
ljem Slovenske republikanske stranke od
strani komisarjev in režima narodne sra-
mote. Da tak načrt obstoja, so nam potrdi-
li tudi nekateri radikalni ministri po kon-
ferenci, ki se je vršila danes pri Pašiću.
Med drugim so tej konferenci prisostvovali
Pašić, Trifković, Maksimović, Lukinić in
Wildier. Govorili so samo o tem, kako na-
stopiti proti Radičevi stranki. Po izjavi
posamnih ministrov še niso nič definitiv-
nega sklenili. Z načrtom Žerjavovim o
podpori Slov. republikanski stranki so ve-
činoma soglašali in so dane instrukcije
Lukiniću, da kot komisar za pravosodje
izdela navodila za sodišča. Končno pa bi
o tem razpravljala vlada, v kateri je ne-
kak radikalov, ki so proti temu naklepu dr.
Žerjava in proti uporabi zakona o zaščiti
države napram Hrvatom in Slovencem
sploh. Ne glede na to, kakšen bo končen
uspeh teh Agromerurjevih namer, mora-
mo ljudstvo že sedaj opozoriti na ta nov
naklep, kako razbiti enotno fronto sloven-
skega ljudstva in uničiti njegovo politično
moč in veljavo. Vsak korak Agromerurja
je usmerjen k temu cilju. Zato mora biti
slovensko ljudstvo skrajno previdno na-
pram Agromerurju, kajti mnogi od teh
bodo hoteli slovensko ljudstvo preslepiti z
vsemi mogočimi poročili, za katerimi se bo
skrivala provokacija ali pa varanje. Vse to
seveda je na škodo celokupnosti in vsak
najmanjši uspeh nasprotnikov pravih na-
šlih idealov bi bil v sramoto poštenega slo-
venskega ljudstva.

Dva milijona dolarjev za volitve.

Belgrad, 14. nov. (Izv.) Naša včerajš-
nja vest o tatvini dveh milijonov dolarjev
se potrjuje iz poučenih krogov. Celo radi-
kalni krogi trde, da je po nalogu finančne-
ga ministra ta vsota dveh milijonov že dvig-
njena iz Narodne banke in izročena vodi-
teljem radikalov. S tem denarjem bo glav-
no razpolagal Laza Marković kot načelnik
agitacijskega odseka za volitve. O tem po-
roča »Pravda« pod naslovom »največje
pljačkanje države in ljudstva: »Režim ko-
rupcionistov in pljačkašev državnega pre-
moženja začelja izpraznjevati poslednje
denarne zaloge, ki jih ima država na razpo-
lago. Ostanke Bleerovega posojila, ki jih je
Davidovića vlada naložila v Narodni ban-
ki v višini dveh milijonov dolarjev, to je
skoro 140 milijonov Din, je bil določen za
popravo mostov, potov in železnic. Pogodba
o posojilu se tako glasi, da se mora denar
porabiti v ta namen. Ta vlada, ki rabi de-
narja za fabriciranje poslancev, začelja z

najhujšo korupcijo. Njo prav nič ne briga,
da se s tem ubija kredit države, kajti nihče
ji ne bo hotel dati več posojila, ker se ne
popravljajo niti ceste niti pota niti želez-
nice. Vlada gleda samo na eno, da napolni
volivne fonde. Takemu ropanju državne
blagajne in nezakonitostim se mora nare-
diti konec. Vprašanje je samo, če je v na-
ši državi sploh kak državljan, ki bi s svo-
jim glasovanjem tako tatvino odobril.«

IZJAVA NOTRANJEGA MINISTRA.

Belgrad, 14. nov. (Izv.) Današnje
»Vreme« poroča, da je na sinočnji seji
vlade notranji minister poročal o instruk-
cijah, ki jih bo dal novim velikim županom
v Hrvatski in Sloveniji. Po konferenci so
veliki župani odšli k Maksimoviću in za-
htevali navodila, kako imajo postopati v
različnih slučajih. Tako je eden od njih
stavil konkretno vprašanje, če se smejo
dovoliti govori proti ustavi. Maksimović je

VRNITEV KRALJEVE DVOJICE.

Belgrad, 14. nov. (Izv.) Danes se je vrnila v Belgrad kraljevska dvojica s svojega potovanja v Skopje in druge kraje.

KOMISARJI PRI KRALJU.

Belgrad, 14. nov. (Izv.) Takoj po kraljevem prihodu so obiskali kralja vladni predsednik Pašić, komisar za železnice Stanić, vojni komisar Trifunović in Ninčić.

KANDIDAT ZA VELIKEGA ŽUPANA V DUBROVNIKU.

Belgrad, 14. nov. (Izv.) Za velikega župana v Dubrovniku bi imel biti imenovan nov veliki župan. Minister Grisogono je hotel spraviti ponovno na to mesto svojega bratranca, ki je doživel znano afero, radi katere je poskusil samoumor. Kljub naporu ministra Grisogona njegov bratranec ni bil imenovan, ampak je kandidat za to mesto advokat v Dubrovniku dr. Stjepan Knežević.

KONFERENCA NASLEDSTVENIH DRŽAV.

Belgrad, 14. nov. (Izv.) Meseca decembra se bo vršila v Rimu konferenca vseh nasledstvenih držav in se bo razpravljalo o vseh nerešenih vprašanjih, ki se ne morejo rešiti med posameznimi državami, temveč skupno z vsemi državami na enkrat. Pred to konferenco se bo vršila na Dunaju predkonferenca, na kateri se bo izdelal program rimske konference.

Tajni krediti v Franciji.

Pariz, 14. novembra. (Izv.) Zbornica je danes razpravljala o tajnih kreditih (za politično policijo) ministrstva za notranje zadeve. Herriot je utemeljeval v svojem govoru potrebo takih kreditov in poudarjal, da mora vsaka vlada razpolagati s politično policijo. Vprašanje kontrole o uporabi kreditov pa je odprto. Nato je zbornica odklonila predlog posl. Cachina, da se krediti ne odobro, s 337 proti 200 glasovom.

Pariz, 14. novembra. (Izv.) V razpravi o kreditih za tajne fonde ministrstva notranjih zadev je izjavil socialist Blum, da bo glasoval za kredite in za vlado, kajti v nasprotnem slučaju bi prišla na krmilo stara vlada, kar pa bi pomenilo zopetno vojno nevarnost za Evropo.

PREKINJENA POGAJANJA ZA TRGOVSKO POGODBO MED NEMČIJO IN FRANCIJO.

Pariz, 14. novembra. (Izv.) Pogajanja za nemško-francosko trgovsko pogodbo so prekinjena. Nemci so zahtevali znatne olajšave za promet z Alzacijo in predčasno izpraznitev Poruhrja.

Stranke v angleškem parlamentu.

London, 14. novembra. (Izv.) Včeraj so volila še vseučilišča na Škotskem. Po teh volitvah je razmerje strank v angleški zbornici sledeče: Konservativci 413, Delavska stranka 151, liberalci 44 in neodvisni 7 poslancev. V okraju Dundee bo nadomestna volitev za umrlega poslanca Mosala.

DELAVSKA STRANKA ZA SOCIALIZEM.

London, 14. novembra. (Izv.) Oklic Delavske stranke poziva vse pristaše

stranke na delo za socializem, ker samo ta more preprečiti vojno.

FASISTI MED SEBOJ.

Rim, 14. novembra. (Izv.) V Castellamare pri Neapolju je ustrelil fašistovski poslanec Imperatore fašistovskega občinskega svetnika na cesti. Zdravnik je mogel ugotoviti samo smrt.

SREDNJEŠOLSKI STRAJK V ITALIJI.

Rim, 14. novembra. (Izv.) V južnih krajih Italije je izbruhnil srednješolski štrajk zaradi novih izpitnih določb. V Palermu je prišlo do izgrediv, da je morala posredovati policija.

ZLATA BO NA KUPE.

Newyork, 14. novembra. (Izv.) Profesor Shaldon je po poročilih newyorških listov izpopolnil metodo profesorja Mithesa za predelovanje živega srebra v zlato tako zelo, da more v par mesecih napraviti toliko zlata, da bi lahko plačala Nemčija z njim takoj vse reparacije.

VELIK POTRES.

Batavia, 14. novembra. (Izv.) Na otoku Java je potres v okraju Kedu uničil mnogo vasi. Okoli 300 ljudi je mrtvih.

Tragedija Španije.

V svoji znani knjigi »Apuntes para la historia de Marruecos« je napisal najznamenitejši državnik moderne Španije, Cánovas del Castillo, že leta 1851. sledeče smernice za ljudsko politiko svoje dežele: »Zgodovinski zakon, ki ga moremo v Maroku zasledovati čela stoletja, nam pravi, da bo osvoboditelj, kateremu bi uspelo zavzeti ene obale gibraltarske ožine, prej ali slej zavladal tudi na drugi obali. Ako Španija ne bo dovolj pogumna in modra v stremeljenju, da pravočasno prehití druge narode, ki škilijo na to morsko ožino, potem napoči dan, ko se bo zrušila naša neodvisnost in ko bo izginila naša narodnost. To je za nas vprašanje življenja in smrti, ki je ne smemo pozabiti ali izgubiti izpred oči. Nekoč bo rešitev potrebna; ako te naloge ne rešimo mi, jo bodo rešili drugi z mnogo več dobre volje. Naša naravna meja leži v Atlasu in ne ob ozkem kanalu, ki spaja Sredozemsko morje z Atlantskim oceanom. To je nauk starega Rimaca...«

Odkar je zapisal Cánova te besede, se Španija skoro nepretrgano bori s tiz. riflioti, ali vse žrtve so bile zaman: Španci niso prodrli iz svojih obalnih utrd globoko v notranjost Rifa. Velik vojni pohod maršala O'Donnella (1859/60) je bil — pred očmi mešane vojaške komisije — naperjen proti marokanskemu sultanu. Veliki upi na ta pohod so skopneli v kompromisnem premirju pri Uad Rasu. Pozneje so sledile hude borbe, šestokrat tik pred španskimi utrdami, ali plemena rifkabilov ni bilo mogoče ukrotiti. Po svet. vojni je Abd el Krim moderno organiziral rifkabile za borbo proti Španiji in v neštovilih spopadih je bilo ubitih na desettisoče Špancev. Sedaj se je zbrnil ves Rif. Plamen upora švigne sedaj na vzhod (okrog Melille) in zopet na zapadu, zlasti v sektorju Tetuana. Danes se bori okrog 120 tisoč Špancev proti 50.000 rifkabilom. Pogajanja so se razbila ob trdovratnosti vojskojočih se plemen in Primo de Rivera ni mogel proslaviti obletnice svojega puča: moral je na fronto, da prevzame vrhovni komisarjat in poveljstvo svojih čet.

Tragedija Španije obstoja v dejstvu, da ji finančni in drugi obziri ne dopuščajo nadaljevati nedogledno borbo proti Rifu, zlasti zato, ker je razvoj že prekrizal Cánovasovo osnovo: do smrti sultana Mulei Hasana skrbno zavarovana in s strani vellesil zajamčena neodvisnost sultanata se je medtem zrušila. Francozi sedijo v Fesu in so preprečili, da bi se španska meja dotikala Atlasa. Sam Primo de Rivera je pred leti izjavil, da Rifa ni mogoče obdržati brez izdatnih pomorskih sil. Sedaj stoji Španija pred zgodovinsko nalogo in način, kako bo rešila svoj kolonijalni problem, bo zanjo usoden.

Francoz Gabriel Bernier je orisal v »Revue de Paris« tragično borbo Španije za svojo zadnjo kolonijo, kakor jo vidijo in gledajo — Francozi. Dogmo španskega ljudstva, češ, da je posest marokanske severozapadne obali jamstvo za špansko neodvisnost in varnost, imenuje ta Francoz »monumentalno naivnost«, in piše: »Po kruti ironiji usode je našla Španija v severnem Maroku jamstvo svojega hlapčevstva in svoje propasti: svojega hlapčevstva, ker more Anglija trpeti na obeh obalah le neozdravljivo slabotno in ni odvisno Španijo; jamstvo svoje propasti, ker so vsi poizkusi, zasesti pokrajino z namišljenimi rudninami, uničili državne finance in pahnili narod v anarhijo. Ta kot severnega Maroka, malenkosten v primeri z bivšo veličino in upravičeno častihlepnostjo Španije, bo kmalu postal grob monarhije in dežele.« Dokler je veljala Nelsonova teza, da sme posedovati severni Maroko, le kakšna nevtralna država ali pa Anglija, si Francija ni upala pokazati barve. Tudi Palmerston je dejal, da angleški Egipt ne odtehta francoske oblasti v Maroku. Francoska zinaga v Alžir 5. julija 1830 je bila za kolonijalno posest Španije usodnega pomena. Tako tone španska zvezda pred realnostjo francoske osvojevalne politike in Primo de Rivera ne bo mogel izpolniti obljube, ki jo je dal svojemu ljudstvu.

Škodljivci Slovenije.

»Jutro« in »Narod« škodoželjno poročata iz Belgrada in poskakujeta od veselj, češ da je sedaj ministrski svet ukinil naredbo prejšnje vlade o 40 odstotnem popustu za prevoz hrane v Slovenijo.

Da so to dosegli, so uprizorili naši ljubljanski Velesrbi naravnost satansko zlobno časopisno kampanjo o neki velikanski korupciji, ki znaša po poročilih, ki so bila prirojena za belgrajske režimske liste, 16 milijonov dinarjev, po zagrebski »Riječi« 6 milijonov dinarjev, katero vsoto sta pa ljubljanska revolverska demokratiška žurnala že znižala na več kot polovico.

Vsa poštena in objektivna javnost, ki je prečitala naša tozadevna poročila in zlasti včeraj objavljeno izjavo Zadrzne zveze, si je o pomenu te prehranjevalne akcije, ki jo je sedanji proficlovski režim ukinil, in o popolni korektnosti Gospodarske zveze pri tej akciji na jasnem. Ve pa tudi, da so najkoristnejšo in najpoštenejšo akcijo za prehrano Slovenije začeli napadati in jo proglasili za koruptno, da bi javnost odvrgli od milijonskih volilnih korupcij sedanjega režima.

Ugotavljamo, da je prišlo do danes v Slovenijo komaj 20 vagonov hrane po zni-

žani voznini, ki so se prodali za 10 do 20 par pri kilogramu cenejše, kakor je bila dotične dneve tržna cena po dokazih, ki jih imamo v rokah in ki jih ne more nikdo ovreči. Številke, ki smo jih mi prinesli pred par dnevi, v tej zadevi popolnoma drže in nič ne pomagajo vsa zavijanja »Jutra«, ki govori o naravno sušeni koruzi, dočim smo mi poročali o umetno sušeni koruzi, kar je razlika za najmanj 30 par pri kg. Ponavljamo, da je pšenica čvrsta ves zadnji čas in ne vemo, odkod ima »Jutro« svoje napačne informacije.

Ali glavno je zaenkrat to, da so oropali žerjavovci zopet Slovenijo za nemajhno ugodnost. Ne Zadržno ali Gospodarsko zvezo, temveč celo Slovenijo.

Kajti, ako bi bila resnica, kar kriči »Jutro« o Zadržni zvezi, zakaj je bila ta ugodnost odvzeta obenem ostalima liberalnim zvezama?

Treba je bilo udariti Slovenijo kot tako, da bi bila dostopnejša žerjavovim željam.

Na drugi strani je bilo treba ugoditi centralistom, ki ne dovolijo nobenih ugodnosti za Slovenijo.

Tako bomo zopet ostali v odvisnosti od zagrebških židovskih velevtrdk, ki hočejo na vsak način obdržati v rokah svojo posredovalno vlogo med Banatom in Slovenijo, kateremu stanju bi bila znižana voznina napravila konec.

In ljudje, ki so zmožni takih dejanj, ljudje agromerkurjevega kova, moške svinčene afere, tisti, ki niso ničesar sami ustanovili in s težkim trdom sezidali, tisti, o katerih vemo, kako so prišli do svoje kazine in svoje Delniške tiskarne, ti imajo sedaj drzno čelo učiti naše zadržništvo — morale.

Ampak, pravimo, ni daleč čas, ko boste molčali osramočeni in to ne bo prvič, in jamčimo, da tudi ne zadnjič!

Politične vesti.

+ Sijajno spričevalo za SLS in za dr. Korošca. Belgrajski velesrbski »Balkan« piše — po »Narodu« —: Če so Slovenci tako slabi Slovani, da morejo oddati pri volitvah večino glasov dr. Korošču, tedaj lahko poskakuje Srb od radosti, da se ta in takšna Slovenija loči, popolnoma loči od nas. Slovenija je tudi sicer balast za našo državo. Nobene škode bi ne bilo za Slovanstvo niti za državo, če bi se ločili od nas ti tuji, ki govore samo še slučajno slovanski jezik in nosijo slovansko ime. V teh šestih letih so se kot kobalice samo redili v naši državi (!), preplavili so vse naše bogate kraje, dočim med seboj vsi brez razlike ne morejo trpeti nobenega Srba ali Hrvata; naj gredo k vragu skupaj s svojim Koroščem, če tako slepo drve za njim. Boljšega spričevala »Balkana« za dr. Korošca in za SLS ni mogel napisati. Kolikor več takih spričeval, boljše bo.

+ Novo državno pravo. Naš sedanji minister notranjih zadev g. Maksimović je proglasil »ex offio« novo državno pravno teorijo, oziroma je prav na debelo pogrel staro teorijo Hegelovo in Fichtejevo o državi. On pravi: »Teoretično se lahko govori proti ustavi in se lahko zahteva revizija ustave. To ni prepovedano. (Še tega bi se manjkalo! Op. ur.) Toda nikakor se ne sme dopustiti, da se na shodih govori o tem, da ustava ne velja in da ne veljajo

Dr. Fr. Sušnik:

Prekmurski profili.**MURSKA SOBOTA FIDELIS.**

Bela in nova je papinska cerkev. Zadržena strmi iz ravnine in nima toplih čuvstev. Da nima zvonika, bi bila kakor gledališče. To bo Baševa cerkev v Bogojini vse kaj drugega! Plečnik mu bo postavil slovansko svetlišče.

Znotraj je kričeče svetla in sram je vernika, da bi gledal nagoto njenih sten. Toda čudoviti so njeni oltarji. Solčna belina jim je zopna in iz somraka indijskih večerov bi hoteli skrivaje odkrivati skrivnosti. In »patrona Hungariae« s krono sv. Štefana je rojena iz romantične mistike.

Velika je cerkev in ob nedeljah vedno natlačena. Potem valovi po njej slovenska pesem in pojejo jo mladi in stari v tistih trudnih melodijah z izmučenimi figurami, ki so melodije te zemlje. Na koru sedi mlad salezijanec iz sosednega Martinišča in se igra z orglami, ko da se je učil pri Premrlu. Kadar zapoje duhovnik prefacijo in jo poje v tistih širokih vokalih, ki označujejo mažarsko latinščino, takrat ga spremljajo tudi orgle in molijo in častijo z njim.

Poleg cerkve, ki jo je sezidal in ki je njegov ponos, stoluje kanonik Szlepecz. Mogočen in imponanten mož, rojen Sobočan, ima nekaj genialnega v sebi; kakor meteor, ki pa je švignil o belem dnevu...

Netaktnosti prvih jugoslovanskih evangelistov so krive, da med priseliki in njim ni nobenih vezi.

Reprezentančen je in uživa brezprimerno spoštovanje celo pri članih drugih ver: med najboljšimi prijatelji mu je gerent dr. Šimen, tudi Sobočan, čigar žena je luteranka in funkcionarka evangelske verske občine; potem dr. Valji, ki je predsednik izraelske verske občine.

Visoke postave je tudi luteranski senior Kovats. Toda Slepce hodi vedno pokončno, Kovač pa se sklanja v mili, zibajoči se liniji. Počasi, počasi in zategnjeno govori. In je in piše in čita s pobožno počasno častiljivostjo. Njegovi učenci jo posnemajo in jo še pretiravajo, tako da je postala že študentovska krilatica — prav počasi in milo: »Adam, gde si?« Nel Kot ti študenti, tako Bog Adama gotovo ni vprašal.

Blizu šestdesetih je že Kovač in čez trideset let že v Soboti. Tam od Rabe je prišel in ni znal besedice slovenske; v Soboti pa se je udomačil in pred štirimi leti baš on poživil evangeličansko slovensko knjigo, ki je dremala petdeset let, kar je umrl Kardoš. Kardoševa dela so večinoma v rokopisih in jih hrani Kovač. In še en biser ima v svoji knjižnici: originalno izdajo Kuzmičevega novega testamenta.

Kovač je študiral v Sopronju. Halleju in Jeni; cerkveni poglavar je za Prekmurje in zadnja inštanca, dokler še ni urejeno škofijsko vprašanje. Morda bo le ena sama škofija za vso državo; za škofovo stolico ima največ nade Wagner v Vojvodini. Če pa bosta dve škofiji, bo postal tudi zagrebski senior dr. Pop škof.

Tudi Kovač je šele zidal svojo cerkev. Dve leti, preden je prišel v Soboto, je bila

župnija ustanovljena. Danes šteje 2600 duš, sedemsto v mestu samem, med temi nekaj kalvinec; drugi pa so po vaseh do dve uri daleč. Cerkev je slična ljubljanski in zagrebski. Krasna je v nji oltarna slika Kristusa na križu.

Kovačev sosed je njegov kantor Ruža. Cerkvene posle opravlja, pevski zbor ima: marljive pevke brez modernega duha, brez moderne rutine, kakršni so bili vaški umetniki v 17. in 18. stoletju; učitelj je; kadar je potreba, vozi z voli po mestu tikve in koruzo in gnoj. Ruža in njegov pevski zbor in kmetavzarstvo in klavir in šolmešterstvo in čašica iz buteljke in črdaš in vrisk ciganskih gosli: čudovit konglomerat srednjeveške idile in nove kulture in človečanstva, vzniklega iz ogrske ravnice z njenimi lahkomišelnimi konji...

Na jugovzhodnem vogalu mesta straži katoliška cerkev, sredi mesta čepi luteranska, in baš tako daleč kot je luteranska od katoliške, tako daleč je od luteranske do izraelske sinagoge na severovzhodnem koncu.

Kakih 35 židovskih družin je v Soboti in okoli 25 v soboški okolici. Ortodoksni ni, le neologi so; evolucija pa jih vodi še dalje in bogatejši so — ateisti.

Ob petkih zvečer jih prihaja svojih dvajset moških v sinagogo, s klobuki na glavah čepijo v svojih klopih. Najmanj deset jih mora biti, da vršijo službo božjo. Ženske ne štejejo nič in imajo svoje ločene prostore na koru. Pri ortodoksni pa moški niti videti ne smejo žensk.

Okoli prečudnega oltarja gorijo sveče, pred njim stoji kantor, iz skrivnostnega

tabernakla jemlje veliki ovoj in razvija pergament. Z orjaškim in hovkajočim glasom bobni in poje poglavje iz Mojzesa. Drug za drugim stopajo k oltarju molilci, oviti s talisom svojo stolo, poljubujjo pergament in kakor bi kontrolirali bulijo vanj. V klopih ostali povečini šerečejo in govorijo o trgovskih poslih. A kantor v črni poje kakor duh v rujavi prščavi, da grmi od sten. Neizpolnjenje je v tem petju in zvoki iz davnine kakor klici vpijočega v puščavi. Tesno je človeku: take morajo biti maše vernih duš o polnoči.

Trinajst let je fant, ko ga proglasijo za člana verske občine; do tega dne je bil oče odgovoren za sinove grehe, od tega dne je odgovoren sam. Ta konfirmacija je najvažnejši dogodek v židovskem verskem življenju.

Poročne ceremonije se gubijo. Pravzaprav bi morala biti poroka pod milim nebom in pravoverni žid se tudi ne poroča v sinagogi, temveč raje na domu. V sinagogi razprostrejo nad zaročencema poročni baldahin, rabin ju blagoslavlja, menjata si prstana, pijeta iz kupe »košer« vino, ki so ga brale in stisnile čiste židovske roke; ženinu podložijo pod noge v robec zavito čašo, da jo zdrobi: zdrobljena je za večne čase, zvezana sta za večne čase...

Septembra so veliki prazniki. Na »dolgi dan« in novoletni praznik se plazijo kakor duhovi po molilnici, odeti v bele dolge mrtvaške srajce. Takrat je veliki dan sprave, ko sklepajo v nebesih bilanco, ko veliki Bog Abrahamov, Izakov in Jakobov odpira knjigo usode in pečati pri-

drugi državni zakoni. Do tega nimajo pravice govorniki niti državljani, ker sta ustava in zakon izraz najvišje državne volje, ki ni odvisna od volje državljanov. — Po teoriji g. Maksimovića torej država niso državljani, ki stanujejo na nekem določenem ozemlju, ampak država je po njegovem nauku nekaj posebnega, nekaj zase, kar plava na nebu, recimo med Marsom in luno. Po njegovi teoriji je država neke vrste Kantov »Ding an sich«. Državljan v državi ni nič, »država« pa je nad državljanom vse! O g. Maksimoviću pravijo, da je bil učenec državoslovca Slobodana Jovanovića. Mi ne vemo, če je napravil izpit pri tem gospodu ali ne. Če pa ga je, je g. Slobodan Jovanović med »bipitvanjem« g. Maksimovića prav gotovo eno oko zatisnil, drugega pa ni odprl. In človek s takimi predpotopnimi nazori o državi je minister notranjih zadev »u ovoj veseloj Jugoslaviji«!

✚ **Pribeževa »prosveta«.** Samostalni demokratični revolveržurnali so napadali dr. Korošca, ker je kot naučni minister skušal dvigniti naše šolstvo na višji nivo moderne in moralno solidne izobrazbe. Novi minister za prosveto, ki nima za to mesto niti najmanjše bodisi prosvetne bodisi moralne kvalifikacije, pa hiti dr. Koroščevo delo razdirati. Medtem ko zdaj že v Združenih državah severne Amerike, ki so se zaradi brezštevilnih verskih sekt do slej strogo držale brezkonfesionalne šole, zaradi naraščanja nemoralnosti resno premišlujejo o uvedbi verskega pouka, je Pribeč sedaj strogo prepovedal versko in moralno izobraževanje šolske mladine po marijanskih kongregacijah, da bi mladina še bolj podivjala. Mesto tega pa je Pribeč sklenil uvesti poseben pouk v »narodnem edinstvu«, katerega je poveril »profesorjem« iz južne Srbije, to je ljudem, ki nimajo sploh nobene strokovne izobrazbe, imajo različna prigolufana »izoričevanja« in so se pečali z raznimi obrtni, ako niso celo služili med kačaki. Tako bo Pribeč izpremenil naše ljudske in srednje šole v vzgojevalnice razbojništva, visoko šolo pa bo tudi po možnosti izoridil, kakor se bo videlo iz proračuna PP-vlade.

Beleške.

Mažarske volitve. Kakor doznavamo iz povsem zanesljivega vira, je PP-vlada naročila v Nemčiji na račun reparacij več tisoč poljskih kuhinj najnovejšega modela. Ti »gulaschkanoni« niso namenjeni armadi, temveč onim volivcem, ki se bodo iz golega strahu pred batino in kundakom odločili za manjše »zlo«; za volivni gulaš. Volivni gulaš bodo kuhali po priznanem receptu PP, in sicer s to razliko, da se za južne, temperamentnejše backe vkuha več — paprike. Wählergulasch à la Khuen Hédervary...

Lopovščine so uganjali »gotovi činiteљи«, dokler jih je štela poslanska imuniteta — tako piše »Slov. narod« na naslov poslancev SLS. Da bi kakšne lopovščine »Narod« tudi dokazal, zato je v možganih že preslab. Mi smo demokratskih lumparij dokazali že nebroj, »Narod« pa nam še niti ene. Kar nam je »Narod« še očitel, smo še vse ovrgli s točnimi dokazi, to pa »Naroda« nič ne moti, da ne bi opravljal in obrekoval dalje, kakor je že vajen 52 ali 53 let.

hodnje leto. Jaum kipur, rauš kašona, purim in tako dalje: to so dnevi, ki vodijo spomin Ahasverjev v prečudnem hrepenenju v čase Mozesove, Esterine. O Božiču prižigajo osem dni vsak dan po eno svečo več, da ne bo pozabljen čudež Jehovin, kako je gorel v razdejanem templu vrček olja tolikšno dobo.

Kadar imajo mrliča, ga položijo na tla, pogrnejo s črnim prtom, prižgejo lučko. Nihče se ga ne dotakne, dokler ni otrpnil. Potem ga vsega okopljejo, poskropijo z mešanico iz jaje in vina, oblečejo z belim perilom, po vrhu z mrtvačim srajco, na glavi z belo čepico, ženske še s predpasnikom; nič ne sme biti kakor belina, celo monograme, ako so v drugih barvah, izkonejo do poslednje niti.

Kakor davno nekoč, tako si tudi danes trgačo obleko od žalosti; seve delajo to že bolj ekonomično: z nožem si precepijo naprsnik ali bluzo za kakega dva prsta globoko. Po pogrebu si najbližji sorodniki natlačijo vrečo in osem dni ždijo po ves dan na nji. Grobovi so pa pozabljeni in komaj novejša doba jih kiti s cvetjem.

Murska Sobota nima rabinu, »oberkantor« Darvaš opravlja duhovne posle, kolikor niso izključna pravica rabinov. Tam nekje na Ruskem ali Poljskem je doma, na Mažarskem je preživel mnogo let, dober glas ga je usposobil za kantorja. Ni navdušen za svoje posle, komoden je in mnogokrat so ga čakali zaman s perutnino, da jo zakolje: le on sme klati. Zato si je verska občina priskrbelu »unterkantorja« Rosenfelda, faliranega trgovca tam iznad Prosenjakovcev. To je najvernejši jud v Murski Soboti in stoji vsako jutro od sedme do devete ure v Benkovi mes-

»Imuniteta bivših poslancev« je z razpustom narodne skupščine avtomatično ugasnila. O tem ni mogoča nobena debata — pravi »Slov. narod«. — Z »Narodom« je res nemogoča vsaka debata.

Kap. »Slovenski narod« pravi, da bo zadela odgovornega urednika Fr. Kremžarja kap, čim se zavé, da bo moral za vse podlosti in lopovščine — ki da jih je zagrešil »Slovenec« — dajati odgovor pred sodiščem. — »Narodu« poročamo, da je g. Kremžarja včeraj kap že zadela, točno ob 9. uri zvečer. Ob tej uri je namreč nesrečnejš bral »Slovenski narod«.

Kaj pripoveduje »Narod«. Ata pripoveduje: »Ko so Galci pod Brenom napadli Rim, so rešile sveto prestolico gosi. Zato klerikalci še danes pričakujejo svojo rešitev od rac.« — Liberalci pa od žerjavov. Strokovnjaki pa pravijo, da je raca boljša, žerjavovo meso pa je popolnoma neužitno, da ga še mačke ne marajo.

»Jutro« in § 9. tisk. zakona sta si menda precej v lasih. V včerajšnji izdaji lista, ki se sedaj — mimogrede povedano — tiska v »Narodni tiskarni«, ne najdemo ne tiskarja, ne urednika in ne založnika. Sicer pa stvar zanima le gospoda državnega pravdnika, ki strogo pazi, da se vpoštevata zgoraj citirani paragrafi. Pa taki in podobni predpisi veljajo menda samo za druge, ne pa za »Jutro«.

Iz stare dunajske »Wiener Zeitung«. »Lieber Dr. Zerjav! Ich erenne Sie zu meinem Minister für Schumen in Ruden. — Franz Joseph, m. pr. — Körber, m. pr.«

Ker profesorjev ni, je pouk ustavljen na ljubljanski tehniški srednji šoli — tako poroča »Narod«. »Narod« naj se za to dobroto zahvali pri tistih, ki jih vsak dan povzdiguje v nebo.

Pozor volivci!

ŠE 10 DNI si lahko poskrbite volivno pravico! Še samo 10 dni imate pravico vlagati volivne reklamacije! Zaupniki in krajevni odborniki, storite takoj svojo dolžnost! Vsak glas je pri volitvah odločilen! —

Prepišite volivne imenike! Brez volivnega imenika v rokah ne bomo mogli kasneje voditi smotrene agitacije.

Skličite krajevne odbore SLS! Volite zaupnike po vaseh, kjer jih šeimate.

Zaupniki naj takoj opozore naše pristaje, da ne bodo slepo podpisovali tujih kandidatnih list. Po deželi že hodijo agitatorji in nabirajo podpise pod raznimi firmami. Oni pravijo: kdor je za republiko, naj se podpiše; drugi zopet love podpise pod naslovi raznih agrarnih in gospodarskih odborov. Ne nasedajte tem limanicam! Kadar bomo nabirali podpise za listo SLS, bomo to našim ljudem pravočasno sporočili. Vsak drug podpis pa kratkoma odklonite!

Po deželi že krožijo najrazličnejše volivne laži. Zaupniki naj nam jih takoj sporoče, da jih bomo pobijali v časopisih in na shodih.

Poročajte pogosto o volivni agitaciji v vašem kraju!

TAJNISTVO SLS.

~~~~~

nici, da dobijo židje res čisto, to je »košer« meso. On tudi kasira pri vernikih mesečni davek in komaj ga iztirja, da zamore dobiti »oberkantor« svojo mesečno plačo — tritisoč kron, »unterkantor« pa petsto kron manj... Sicer pa: žid še menda nobeden beračil ni in se že zna tudi drugače še preskrbeti.

Neologi so. In vedno več jih je, ki so vedno bolj »neologi«. Verske tradicije čuva le še nekaj družin. Njihovo bistvo, bilo izraženo kakorkoli, je skrivnost. Morda ima prav nežid Muckle s svojim glasovitim delom: Zapadna kultura raste iz židovstva. Soboška kulturna elita, tista, ki živi v aktualni sodobnosti Evrope in v prožni apercipiji modernih evropskih problemov, to so baš nekatere izmed židovskih rodbin, ki pa so že izgubile svoj patriotizem in le s pomilovalnim sočutjem zrejo na svoje rojake kramarje.

Kako zvonijo zvonovi soboški? Vabijo, vabijo... A kdo jih bo razumel, če ni čistega srca kakor otrok?

Sinagoga nima zvona in vendar zvonijo po vseh ulicah in iz vseh zakotnih židovskih trgovin, zvonijo, zvonijo: denar... denar...

Dr. OETKER-jev

vanilin sladkor

Dobi se povsod ali pa v to arni

Jos. Reich, Maribor

(svetla glava.)

Dopisi.

PRVI SLOVENEK — OPAT V STIČNI.

Pred nekaj tedni so časopis prinesli novico, da dobi stiški samostan novega opata. Za par tednov sem je bilo med samostansko družino nekaj tajnega, a šele zadnji teden je buknila v svet vest: Stiški samostan dobi opata in sicer slovenskega opata. Ni bilo dosti uganjanja med farani, kdo postane opat. Misli vseh so se ustavile le pri preč. g. p. dr. Aug. Kostelet. Veselo je bilo razpoloženje med farani ko jim je p. Dominik v petek, dne 7. novembra naznanil po volitvi, ki se je vršila okrog 9. dopoldne, da je soglasno izvoljen za opata stiškega samostana preč. g. pripor dr. A. Kostelet. Vse se je z veseljem pripravljalo na blagoslovitev novega opata, ki je bilo v nedeljo, dne 9. novembra med sveto mašo. Samostanska družina in Stičani so prav lepo okrasili cerkev in samostan. Med drugim okrasom in zastavami so bili trije krasni slavoloki. Pri glavnem vходу z napisom: Srečni grad Jeruzalem, — glej, sprejemaš počaščen — toliko visokih gostov. Pri stari opatijski je stal slavolok z dvema napisoma: Blagoslovi Te Gospod s Sion! in: Glejte, tako milost prejme mož, ki Gospoda se boji. Pri glavnem vходу v cerkev pa je bil jako pomenljiv napis: Od Boga, ki tu prebiva — Se vse Očetovstvo dobiva. — Okna na cesto so bila okrašena z venci in lampijončki. Ravno tako je bila okrašena šola in sosedne hiše poleg samostana.

V soboto popoldne so zvonovi naznanili celi fari prihod g. knezoškofa ljubljanskega. Zbrali so se bližnji farani, šolska mladina, Marijina družba, da dostojno sprejmejo svojega nadpastirja. Zvečer so farani uprizorili lepo podoknico novoizvoljenemu opatu. Bila je bakljada po Stični. Zbrali so se šolski otroci, domači fantje in samostanski gojenci k bakljadi. Otroci so nosili lampijončke, za otroci so korakali domači gojenci samostana z godbo in za njimi pa stiški fantje peveli. Na gričku pred samostanom so pokali topili, rakete so švigale v zrak, bengalična luč je razsvetljevala noč. Stari zvonik stiške farne cerkve je zažarel v električni luči. Lepo je bilo. Ni bilo zabavljanja in sirovih besedi. Vse se je dostojno in radostno pripravljalo na pomenljivo slavnost; znamenje, kako srčno vdani so farani novemu opatu.

V nedeljo ob 9. dopoldne se je pričela slovesnost v cerkvi. Cerkev je bila natlačena polna. Vzvišene obrede je izvršil g. knezoškof dr. A. B. Jeglič ob asistenci dveh opatov in mnogo dostojanstvenikov. Slavnostni govor je imel preč. g. prelat dr. Jožef Lesar, častni kanonik v Ljubljani. Cerkevno opravilo je trajalo do pol 12.

Ob pol 1. je samostan pripravil kosilo povabljenim gostom. Med povabljenimi, ki so se odzvali povabilu so bili visoki gospodje. Naj omenimo rednega generala iz Mererau, generalopata cistercijskega reda p. dr. Kasiljan Haid. Navzoč je bil opat iz Stamsa, Tirolsko, p. Stefan Mariacher; opat iz Rajhenburga p. Epalle; novomeški kapitelj je bil zastopan po proštu Cerinu. Svoje zastopnike so poslali tudi drugi redovi, kakor: lazaristi dr. Zdešarja, salezijanci dr. Valanta, jezuiti rektorja p. Tomca, nemški viteški red p. Valerijana Učala, frančiškani p. Regalata Čebulj, provinciali, in p. Dominika Nabernik iz Novega mesta; usmiljeni bratje iz Novega mesta so odposlali svojega provincialja p. Hipolita. Dekanijska duhovščina šmarske dekanije na čelu z g. dekanom Pešcem in žužemberška z g. dekanom Gnidovcem je bila skoro polnoštevno navzoča. Dalje je bilo povabljenih tudi precej lajkov: vsi sorodniki opatovi, družina Pollak, tovarnar v Ljubljani; Anton Detela, profesor; dr. Mantuani, profesor, in drugi. Med povabljenimi je bilo tudi domače učiteljstvo, občinski zastop iz Stične in Drage, trgovci Alojzij Zorec, podmaršal v p. Lavrič, orožniki itd. Kot je navada pri slavnostih, so nastopili med kosilom razni govorniki. Prevzvišeni knezoškof je imel krasen nagovor na novega opata, v katerem je poudarjal, koliko je storil že samostan za župnijo Stično. Izmed raznih govornikov naj omenimo prekrasen pozdrav v verzih pesnika g. Neubauerja, župnega upravitelja v Gabru. Z največjim aplavzom pa so sprejeli zbrani gostje govor generalnega opata dr. p. Kasijana Haida. Gostje so sprejeli nagovor z velikim navdušenjem. Poudarjal je, kakšen pomen da imajo cistercijski za človeštvo in njegovo kulturo. Naj ne bo razlike med cistercijskimi, najsibo Nemec ali Slovenec. Vse naj veže ena vez bratstva v Kristusu. Pripominjamo, da je bil ta opat prvi, ki je zahteval, naj se v Stični izvoli za opata Slovenec. Izmed lajkov so pozdravili opata njegovi sošolci. Jako lepo je govoril tudi Jože Erjavce, župan iz Drage in predsednik županske zveze Višnja gora. Rojak g. opata g. župnik Martin Nemanč je poklonil častitke opatovih rojakov in sorodnikov, vrlih Belokranjcev. Po govorih stopi na oder p. Gerard in prebere došle brzojavne častitke novemu opatu, Častitke goriškega knezoškofa dr. Frančiška Sedeja je predložil v ginljivi napitnici msgr. dr. Jostp Ličan, profesor bogoslovja iz Gorice. V imenu goriškega duh. semenišča je čestital g. prelat dr. Jakob Brumat iz Gorice in se v latinskem jeziku zahvalil za veliko gostoljubnost stiškega samostana, ki je celo vojno gostoljubno skrbel za bogoslovne profesorje in bogoslovce štirih primorskih škofij.

Po kosilu so bile v cerkvi slovesne večernice. Po večernicah se je pred cerkvijo po-

klonila fara novemu opatu. Zbrali so se župani domačih občin, obe Marijini družbi, šolska mladina z učiteljstvom in drugi farani. V lepem govoru je pozdravila g. opata predsednica Marijine družbe Ivanka Ceglar in mala šolska deklica, katera mu je izročila tudi lep šopek. Šolska mladina je zapela dve lepi pesmi.

Tako je potekel slovesni dan, pomemben dan za stiško faro, ker je dobila za svojega predstojnika moža izobraženega, svetega in ponižnega. Upamo, da se prične sedaj v fari še boljše življenje kot je bilo dosedaj.

Bog živi mil. opata dr. Augustina!

• • •

Šmartno pri Litiji. Šmartensko izobr. društvo je otvorilo letošnjo gledališko sezono z igro »Divji lovec«, ki jo je v častni meri rešilo v nedeljo, dne 9. nov. V splošnem se je opazilo, da so se nekateri člani čez dolgo poletje odvadili življenja na deskah — a končno so se po večini vsi oživeli. Tako je bil Janez že v drugem dejanju v svojem ognju in brhka Majda tudi ni zaostajala. Pripomniti je treba, da sta bila Janez in Majda prvič deležna glavnih vlog. Zelo dobro ter živahno je rešil svojo vlogo vvedeni Tone v osebi g. Labode, ki je igro tudi vodil. Skrbel je za splošno veselost. Dopadel se nam je rihtar, ki je izvrstno igral ošabnega in skopega vaškega oblastneža. Mlademu Gašparju bo treba še nekaj vaje, pa bo šlo. Nad vse dobro so pa bili zadeti kovač z ženo ter ostali kmetje. Vidi se jim, da v vlogi živijo, da razumejo smoter igre. Posebno govor v gostilni je bil res naraven. Samo gostilničar mora biti v prihodnje nekoliko urnejši ter postrežljiviji. Financarja, odnosno žandarja bi pač ne smela tako dobro streljati, ker zdelo se je, da sta divjega loveca »pogodila« prav v glavo. Da je bila dvorana polna do zadnjega kotička je zasluga kulturno zavednih šmarčanov ter okoličanov. In šmartenski oder! Vidi se, da je naše krščansko kmetijsko ljudstvo pač že na visoki stopnji kulture, ki zna ceniti ljudske odre, katerim dela čast pač v prvi vrsti šmartenski. Petje! Kako ubrano in res izvrstno! Kakšno veselje gledati tako lepe sadove naših katoliških izobraževalnih društev. Le tako naprej! ...l.

za vsakogar neobhodno potreben!

Dnevne novice.

— Iz tajništva SLS v Novem mestu. Volivce SLS obveščamo, da je volivni imenik za volitve v narodno skupščino na pogled pri tajništvu SLS v Novem mestu (tiskarna Krajec, pritličje levo). Dolžnost vsakega zavednega volivca v občini Novo mesto je, da se takoj prepriča, če je vpisan v imenik.

— Predsedstvo izpraševalne komisije za državoslovni državni izpit v Ljubljani razglasi: Absolvenci juristične fakultete, ki nameravajo v zimskem tečaju 1924-25 pred izpraševalno komisijo za državoslovni izpit v Ljubljani napraviti ta izpit, naj vložijo svoje pravilno opremljene prošnje pri predsedništvu te komisije v Ljubljani, palača ljubljanske oblasti, soba št. 33, I. nadstropje, v času od 10 do 12. ure. Izpiti se vrše v sejni dvorani iste palače v II. nadstropju št. 21. — Načelnik: Kremenšek.

— Uspehi usposobljenostnih izpitov v Ljubljani. Usposobljenostni izpiti za osnovne in meštanske šole, ki so se vršili od 4. do 12. novembra t.l. pod predsedstvom ravnatelja A. Doklerja, so imeli sledeče uspehe: a) dopolnilni izpit iz srbohrvaščine je napravila s. Eleonora Kozolč; — b) specialni izpit za osnovne šole s slovenskim učnim jezikom je napravila Ljudmila Pirjevec, iz francoščine pa Vera Fischer; — c) izpit za osnovne šole so napravili gg. Bačič Bogomir, Fetičič-Frankheim Oton, Frece Valentin, Furlani Leopold, Gergič Jurij, Gorup Franc, Horvat Franc, Hrašal Franc, Inkret Alfonz, Kavčič Drago, Klanšek Bernard, Mihelič Ivo, Mrak Jože, Rozman Franc, Skender Oton, Sveti Stanko, Vodopivec Stanko, Wilitzer Alojzij, Zukovec Franc. — Andrejka Uršula, Bele Denisé, Brandstetter Marjeta, Campa Angela, Debeljak Alojzija, Del Cott Vida, Demšar Antonija, Fattur Julija, Gabrček Marija, Grohar Valentina, Hiršman Vida, Hočevar Terezija, s. Rozarija Horvat, Jar Vera, Jazbar Stefanija, Jelenc Božidara, Jesih Ivana, Kečelj Marija, Konečnik Milena, Kostanjec Leopoldina, Lehman Emilija, s. Morovičanin Flavija, Peršič Ana, Petrič Marija, Petrovič Albina, Podbevšek-Ravnikar Stefanija, Pucelj Ivana, Schrott Marija, Slapšak Jerica (z ediko), Sporn Ana, Tanko Marija, Turek Alona, Vardjan Gabrijela, Vodopivec-Velušek Marija, Volk Cecilija, Vrabčič Pavla, Zupančič Vida in Znidaršič Justina. — Trije kandidati so bili reprobirani, dva sta med izpitom odstopila.

— Osebnosti s pošte. Razrešeni so službe: Ivan Bagar v Petrovcih, Albina Della Mea v Jurkloštru, Marija Berdajsova na Savi, Ivanka Demšarjeva v Šmarjeti pri Novem mestu, Leopoldina Friedlova v Slivnici pri Mariboru, Ama-

lija Elsenzopfova pri Stari cerkvi blizu Kočevja, Gabriela Hočevarjeva v Gomilskem, Ana Jamškova v Šmarju na Doljenjskem, Angela Gorenčeva v Raki, Marija Gostičeva v Poljanah nad Skof. Loko, Jožefa Gregorčičeva v Veliki Loki, Riharda Gselmanova pri Sv. Barbari blizu Haloz, Frančiška Kappusova v Kamni gorici, Terezija Kendova v Komendi, Alojzija Klobasova v Ivanjcih, Hermína Kolblova v Kropi, Henrika Magančeva na Brezovici pri Ljubljani, Frančiška Olifčičeva v Boh. Boli, Terezija Oraigova v Jarenhu, Lina Petelenkova v Ortnoku, Cecilija Plančkarjeva v Laporjah, Julija Plavškova pri Sv. Juriju ob Tabornu, Marija Potokarjeva v Radomlju, Pavlina Prekoršek pri Sv. Barbari blizu Maribora, Marija Rantova na Dobrovi pri Ljubljani, Alibina Rihteršič v Srednji vasi v Bohinju, Ana Samesova v Mirni peči, Marija Selnikova na Jezerskem, Olga Skubičeva v Grahovem poleg Cerknice, Teja Slugova v Braslovčah, Marija Sušteršičeva v Dvoru, Antonija Terstenjakova v Vuhredu, Bernardina Urbančičeva v Horjulu, Terezija Lepulpakova Martjancih, Frančiška Zgončeva v Gor. Lendavi, Frančiška Zihlerova v Vodicah nad Ljubljano in Frančiška Vrbnjakova pri Sv. Nikolaju blizu Ormoža.

— Porota v Novem mestu. Četrto porotno zasedanje se prične 2. decembra. Dosedaj so razpisani ti-le slučaji: 2. decembra Ivan Andrejčič, tatvina (predseduje predsednik dr. Polenšek); 3. decembra Franc Zinger, roparski umor (predseduje dež. sodni svetnik dr. Fischinger); 4. decembra Ivan Gave, poneverba (preds. sodni svetnik Kuder). Na vrsto pride še več slučajev.

— Umrli je veliki mestni kapetan v Novem Sadu Andrej Varičak.

— Nadomestne volitve za obrtno sodišče v Ljubljani. Vsi imetniki (namestniki, poslovodje, zakupniki in obratovodje) trgovinskih in drugih obrtnih podjetij v okolju ljubljanskega okrajnega sodišča se opozarjajo na razglas oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani z dne 8. novembra 1924, št. 6924-24, objavljen v Uradnem listu z dne 11. novembra 1924, št. 103, glede razpisa nadomestnih volitev za obrtno sodišče v Ljubljani, glasom katerega morajo vsi navedeni podjetniki vpsolati predstojniku občine, v katere okolju se nahaja obratovlasišče podjetja najkasneje do 29. novembra t. l. podatke, potrebne za sestavo volivnih imenikov (obrotni podjetniki v Ljubljani morajo vložiti tozadevne prijave pri mestnem magistratu in sicer v mestni posvetovalnici). Vsaka prijava mora vsebovati ime in priimek imetnika (namestnika, poslovodje, zakupnika, obratovodje) obrata, natančno stajališče in vrsto obrata ter ime in priimek, starost (po letih) in poklic v obratu morebiti zaposlenih delavcev in delavk, ki so nad 20 let stari (stare) in bivaajo nad leto dni v tuzemstvu. Pripominja se, da vajencev in vajenk ni prijaviti, ker nimajo volivne pravice. Javne trgovske družbe, komanditne družbe, delniške družbe, pridobitne in gospodarske zadruge, družbe, zavodi in društva morajo obenem imenovati izmed oseb, poklicanih za njih zastopanje in za izvrševanje volivne pravice, osebo, ki zanje odda glasovnico. Glede te osebe je prijaviti nje ime in priimek, starost ter poklic. Gori navedeni razglas je nabit tudi na uradnih deskah v pošte prihajajočih občin.

— Smrtna kosa med ameriški rojaki. V Brooklynu, N. Y., je umrl 36 letni Vincenc Škrabar, delaven član slovenskih kulturnih društev. Doma je bil iz Domžal, v Ameriki je bival 12 let. Zapustil je ženo in dva otroka.

— Iz državne službe. Imenovan so: za državnega ekonoma dravogradske-prevaljskega okraja Franc Malasek, učitelj poljedelske šole na Grmu; za tajnika pri poljedelskem referentu velikega župana belgrajske oblasti vpokojeni pisarniški ravnatelj Anton Lavrič; za računskega uradnika nižje poljedelske šole na Grmu upokojeni poljedelski strokovni uradnik Janko Levičar; za inženerja pri oblastnem hidrotehničnem oddelku belgrajske oblasti ing. in bivši gradbeni referent pri pokrajinski upravi v Ljubljani Ivan Tornago; za ekonomskega uradnika pri velikem županu ljubljanske oblasti Anton Pevec; za veterinarja pri okrajnem glavarstvu v Ljubljani Anton Vidic.

— Trojčke je povila preteklo nedeljo v Stopičah pri Novem mestu bajtarjeva žena Gruden. »Jutro« poroča, da se v Stopičah splošno obsoja postopanje tamkajšnje babice, ki ni hotela pomagati pri porodu, ker ni bilo pričakovati primerne honorarja. Da bo »Jutro« poročilo popolno, pristavljamo, da je dotična babica žena demokrata in vernega pristaša »Jutra« v Stopičah.

— Slovanska čitalnica v Zagrebu. Ruska, poljska, češkoslovaška in ukrajinska društva v Zagrebu so si ustanovila skupno čitalnico, ki se tvori 16. t. m. s slovenskim večerom v prostorih Društva hrvatskih pisateljev.

— Gradbena delavnost v Zagrebu. Te dni se je sešel na sejo zagrebski mestni regulacijski odbor. Na seji so ugotovili, da se je za tekoče leto določeni stavbni program skoraj v celoti izvršil. Za prihodnje leto se določijo še obsežnejši program. Nadaljevali bodo s po-

laganjem drugega tira cestne železnice na vseh črtah. Zgradili in popravili bodo celo vrsto cest v mestni okolici, v mestu samem bodo makadamizirali 20 cest in ravno toliko asfaltirali. Vse parke in nasade bodo uredili. Zgradili bodo celo vrsto zgradb v zdravstvene in izobraževalne svrhe in več stanovanjskih hiš, predvsem s malimi stanovanji. Poleg tega bo mestna občina kar najizdatnejše podpirala zasebna stavbna prizadevanja. Kot prvo pride tu vpoštev železničarska zadruga »Dom«, ki hoče zgraditi v Borongaju nasproti Maksimiru novo kolonijo z enodružinskimi hišami. V ta namen je že kupila 30 katastralnih oravol sveta, ki ga je razdelila na 400 stavbnih parcel. Z zgradbo hiš je že začela, a občina je sklenila, da v novi koloniji na lastne stroške izvrši kanalizacijo, ceste in električno napeljav. Ta dela bodo stala občino 8 milijonov dinarjev.

— Javne ure v Zagrebu. Zagrebski mestni regulacijski odbor je sklenil, da postavi mestna občina tri javne električne ure, in sicer na Jelačićevem in Wilsonovem trgu in na trgu pred glavnim kolodvorom. Ure bodo štiristranske in od vseh strani vidne. Poldne bo zopet naznanjal strel iz topa na stolpu »Dverce«.

— Steklen lestenec (luster) kupi »Naša Sloga«, Ljubljana. Poljanski nasip 10. Lesteneec mora imeti najmanj 12 sveč.

Najcenejše in najnovejše obleke za dame iz gospode dobite samo: Šelenb. ul. 8. Gričar & Mejač.

Primorske novice.

p Cerkveni koncert. Skladatelj prof. Vasilij Mirk priredi s sodelovanjem uglednih dam in gospodov dne 15. nov. v cerkvi svetega Ivana pri Trstu cerkveno-glasbeni večer, na katerem se bodo med drugim izvajale tri poljske cerkvene pesmi iz 16. stoletja, Petelinov: »Glejte, kak umira pravičnik« in pa Mirkova (staroslovenska) osmeroglasna maša. Ker je ta prireditev prva take vrste med tržaškimi Slovenci in zlasti pa zaradi Mirkove maše, vlada med Tržačani za prireditev veliko zanimanje.

p Smrtna kosa. V Idriji je zadela kap izdelovalca nagrobnih spomenikov Franca Likar.

p Slovenska pevška šola v Gorici. Izobraževalno društvo »Mladika« v Gorici osnuje za svoje člane pevsko šolo. Učne moči so zagotovljene. Šola se otvori še letos.

p »Banca Adriatica« in »Goriška Straža«. »Goriška Straža« objavlja tri dopise »Banca Adriatica«, v katerih vabi »Stražnega« upravitelja, naj se v Trstu zgleda pri upravnem svetniku kom. Rossiniju, da se dogovori z njim zaradi inseriranja v »Stražo«. »Straža« je kljub svojim velikim denarnim težkočam oglaš »Banca Adriatica« kratkoma odklonila. Ako bi bili enako ravnavali tudi »Edinost« in »Istrska Riječ«, bi danes ne bilo toliko slovenskih in hrvatskih ljudi ob vse prihranke.

p Dogodki na Slapu pri Vipavi. Minoli teden je oblast o priliki nabora aretirala »ečje« število fantov iz Slapa pri Vipavi, in to na lažljivo ovadbo občinskega komisarja zdravnik dr. Delpina. Fantje so zaprosili poslanca dr. Besednjaka, ki se je radevolje zavzel za fante-nabornike, ki niso zagrešili nobenega dejanja, radi katerega bi bili morali po zakonu biti aretirani. Posredoval je v petek jutraj pri državnem pravdnistvu, da jih izpusti na svobodo. Državni pravdnik je temu takoj ustregel, ker niso bili predkaznovani. Vrnili so se domov, ovenčani z belimi rožami, med njimi je bil godec s harmoniko. Ko so stopili v vas, so srečali zdravnik in obč. komisarja dr. Delpina, ki so ga nekoliko preveč po fantovsko pozdravili: Zivjo Delpin! Na to so se razšli mirno po svojih domovih in peli sem in tje slovenske zmesi: Al' me boš kaj rada imela? Pozdrav fantov je Delpina tako razkačal, da je takoj vložil izmišljeno in popolnoma lažno ovadbo proti njim pri orožnikih. V svoji ovadbi je Delpin obtožil fante, da so se vračali z rdečimi in s slovenskimi trakovi, da so vzklikali »Abasso Italia« in »Eviva Comunismo« ter da so prepevali iredentistične pesmi. Dasi ovadbi dr. Delpin sam ne veruje in se zaveda, da si je vse izmislil, je ovadba žal imela uspeh. V soboto ob 2. popoldne so prišli orožniki na Slap. »Zločince« so iskali po hišah in na polju ter aretirali 13 oseb. Ob tej priliki so se vršili naravnost pretresljivi prizori. Med drugimi so bili aretirani tudi trije starčki: Zorž Jernej (61 let star), Uršič Jakob (62 let) in Nussdorfer Franc (63 let). Ko je neka ženska videla, da so orožniki uklenili te tri može in še posebno vedno bolehnega Nussdorferja, ki ni zapustil zadnje štiri dni postelje, ji je prišlo slabo, da so ji morali prnesti vode. V nedeljo jutraj so prišli mošeje in fantje iz Slapa v Gorico in naprosili dr. Besednjaka, da znova posreduje za aretirance. Poslanec Besednjak je takoj posredoval pri orožniškem poveljstvu in pri podprefekturi v Gorici, kjer so mu izjavili, da je zadeva žal že izročena sodnji in mu nasvetovali, da naj preliše ves dogodek na licu mesta. Dr. Besednjak je nato odšel s možmi in fanti na Slap. Tam se je srečal s podkomisarjem dr. Narocom in orožniki. Ko je ljudstvo zagledalo orožnike, je vse prestrašeno bežalo

iz hiš na polje. Čuden je bil ta prizor. Ljudstvo bi moralo vendar zreti z vso zapeljivostjo v moze javne varnosti in reda. Ravno nasprotno se je tu dogodilo. Ali se je mogoče zbal, da so orožniki prišli aretirat vse vasi? Dr. Besednjak je pozival ljudi, da naj se vrnejo in jih je pomiril. Nato je poslanec o vseh dogodkih zasljal nešteto ljudi, ki so vsi izpričali nedolžnost aretirancev. — Tako poroča o slapenskih dogodkih »Goriška Straža«. Kalvarija naših rojakov v Italiji se nadaljuje. Sramotno za Italijane je posebno dejstvo, da se njihov zdravnik ponlža do takega načina političnega boja.

Štajerske novice.

š Brezno ob Dravi. Dne 2. novembra t. l. smo tukaj obhajali sicer žalostno, a zelo ganljivo slovesnost. Odkrili smo nagrobni spomenik nepozabljivemu, lansko leto tragično ponesrečenemu gosp. župniku Miroslavu Volčiču. Njegovi mnogoštevilni prijatelji iz Dravske doline in iz drugih krajev so mu omislili na breznjskem pokopališču lep, umetniško izdelan spomenik. Ljudstva »se« je bilo iz bližnje in daljne okolice mnogo zbralo, da bi počastili spomin predragega pokojnika. Msgr. dr. Anton Medved iz Maribora je imel pri razkritju spomenika slavnostni govor, v katerem je med drugim omenil, da so le-ta spomenik postavili hvaležnost, spoštovanje in ljubezen do blagega in povsod priljubljenega župnika Volčiča. Grob in spomenik pokojnikov je ljudstvo krasno ovenčalo. Močen pevski zbor pod vodstvom g. postajenačelnika Zapečnika je zapel ob grobu dve pretresljivi žalostinki. Dolgo se ljudstvo ni moglo ločiti od groba, v katerem počivajo zemeljski ostanki njegovega ljubljence.

š Občni zbor krajevne organizacije SLS v Celju se vrši dne 15. t. m. ob osmih zvečer v tajništvu SLS, hotel »Beli vol«, I. nadstropje. Somišljeniki so polnoštevilno vabljeni.

š Mariborske novice. Pravkar končani štrafik na avstrijskih železnica se je živo občutil tudi v Mariboru. Avstrijski avtomobili, ki jih je avstrijska vlada rekvirirala po celi državi za vzdrževanje pošnega in osebnega prometa ob mejah, so vsak dan prihajali v Maribor. Na kolodvoru se je nakopičilo zelo mnogo tovrnega blaga, med drugim mnogo vagonov živine in mesa za Avstrijo. Ko bi stavka ne bila že končana, bi bila poginila živina in se pokvarilo meso. — V sredo jutraj je umrla po celem mestu znana dobrotnica cerkve in revežev Marija Schmiderer, sestra nekdanjega mariborskega župana dr. Schmidererja. — Minulo nedeljo se je vršilo po mariborski okolici več krvavih pretepov med pijanimi fantalini. Dve osebi, ki sta žrtve fantovskih spopadov, se sedaj lečita v mariborski bolnišnici in to sta neki Ivan Fras iz Spodnje Sv. Kungote in Irgolci iz Račjega. Frasa so fantje napadli pri Sp. Sv. Kungoti in ga tako obdelali s koli, da so mu izbili desno oko, z noži so ga pa razrezali po obrazu in vratu. Irgolci iz Račjega pa je bil v nedeljo z nožem razparan trebuh.

š Na »Dinarski dan« se je nabralo v Gornji Radgoni 812 dinarjev.

š Esperanto. Pripravljalni odbor kluba Esperantistov v Celju vabi vse interese na svoj ustanovni občni zbor Esperanto kluba v Celju, ki se vrši v soboto, dne 15. nov. ob 8. zvečer v gostilniških prostorih hotela Balkan. Vsak, kdor želi z vso vnemo posvetiti se gornji instituciji, naj se zanesljivo udeleži občnega zbora, kjer se hkratu tudi vrši vpisovanje v tozadevne poučne tečaje. — Pripravljalni odbor.

š Zažgal in se obesil. Zalostne posledice nesrečnega družinskega življenja so povzročile, da je mizarju Hrojiču v Ormožu ušla žena in pobegnila v hišo posestnika Herga. Hrojič pa je šel in se napil ter nato šel po ženo. Ta pa se ni hotela vrniti. Kmalu nato je začelo goreti Hergovo posestvo. Zgorela je hiša, vsa gospodarska poslopja in 8000 kg sena. Ker je Hrojič prej v gostilni grozil, da bo pri Hergu kmalu gorelo, so takoj sumili, da je požigalec Hrojič. Orožniki so ga našli v njegovi hiši obešenega. Bil je še malo živ. Prepeljali so ga v ptujsko bolnico.

Somišljeniki SLS v Ljubljani.

Volivni imeniki za narodno skupščino so na razpolago vsak dan od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—7. ure zvečer v tajništvu SLS, Jugoslovanska tiskarna, II. nadstropje. Ker je še mnogo naših somišljenikov izpuščenih iz volivnega imenika, prosimo, naj se vsak naš somišljenik pravočasno prepriča, če je vpisan. V tajništvu se dobe vse informacije glede vlaganja reklamacij.

Opozarjamo, da bo tajništvo SLS poslovalo tudi jutri v nedeljo od 9.—12. dopoldne in od 3.—7. zvečer, tako da si lahko ogledajo volivne imenike tudi tisti, ki jim je to med tednom nemogoče.

Ljubljanske novice.

lj Armada in politika. V dveh ljubljanskih kavarnah je prišlo v soboto, dne 8. novembra, do izredov med tukajšnjimi oficirji Slovenci in med akademiki tukajšnje univerze. Dijaki so med seboj polemizirali o notranje političnih razmerah in razgovori so nanesli tudi na Radića. Incident v soboto je bil zlasti mučen v kavarni Leon. Oficirji so se izpazabili tako daleč, da so jeli psovati akademike in radi »vznemirjenja« od političnih debat grozili celo z golimi sabljami. Mladenčič oficir je celo komandiral »Na svoja mesta«. Sele policiji se je posrečilo, da je nadaljnje potekanje izgreda preprečila. K temu nekaj pripomb. Mislimo, da ne bo nobenega dvoma, da je tako postopanje častništva neumestno, pa tudi po obstoječih predpisih prepovedano. Obstoječi volivni zakoni jemljejo oziroma ne dajejo častnikom niti aktivne, še manj seveda pasivne volivne pravice, prepovedujejo jim celo vsako aktivno vmešavanje v politiko, kar odreja tudi »Pravila službe I. del«. Zakonodajalci so sigurno vedeli, zakaj so take odredbe potrebne, in sicer služijo tako v obrambo pred kamariško politiko, kot tudi neokrenosti vojaške discipline. Kakšna bi bila armada, če bi bil n. pr. polkovni komandant radikal, bataljonski komandant samostojni demokrat, ostala dva oziroma trije pa Davidovičevci, stotnijski poveljniki in vodniki pa oboževalci Radića, moštvo pa pristaši džemijeta, pomešano s komunisti, in če bi vsi ti smeli tudi voliti, kar bi imelo za nujno posledico, da bi smeli in morali politizirati — vsak lahko sam uvidi. Osnovni namen armade je, da štiti pravni red države, izražen v zakonih, tako nazunaj, kakor navznoter. Nikakor pa vojska ne vrši svoje naloge s tem, da ovira politične debate in s tem posega v politično svobodo državljanov, ki jim je zakonito zajamčena. S tem vrši in postopa ravno nasprotno. Državljeni sigurno ne vzdržujejo armade zato, da jih bo ovirala v izvrševanju onih pravic, ki so najvažnejše sestavine moderne demokracije, za katero so se vsi narodi morali stoletja in stoletja boriti in nemalokrat ravno s pripadniki armade. Armada bi morala biti čisto nepolitična organizacija, ni nikaka država v državi, še manj pa seveda kontrolni organ nad državljani in njihovim političnim prepričanjem, ki je, v kolikor se ne realizira preko mej zakonitosti, ustavno zajamčeno. HRSS ni z nobenim zakonom prepovedana, prepovedana je samo komunistična stranka z zakonom o zaščiti države, pa je po tem popolnoma jasno, da je vsaj debatiranje o njenem delovanju sigurno dopustno. Če bi pa bila prepovedana, potem bi sodili o kršitvi te prepovedi samo za to poklicani državni organi, zlasti neodvisni in strokovno naobraženi sodniki, ne pa mladi častniki — starejši in izkušeni častniki so itak izveti, ker se v politiko ne vtikujejo, še manj pa seveda v politične debate v lokalih z zelo pisano publiko, kamor sploh ne zahajajo, — katerim so osnovni pojmi iz državopravnega slovarja, kot to s svojim nastopanjem in nastopi najbolje kažejo, španska vas. Če so prizadeti gg. častniki mislili, da so bili pozvani, da vzdržujejo »notranji« red v državi, potem so pozabili upoštevati čl. 123 državne ustave, ki jih pozivlja kot asistenco samo na zahtevo civilnega predstojnega oblastva. Zadržanje, pa je s svojo intervencijo baš njih asistenco odločno odklonila, saj jo je morala, ker politično debatiranje, pa bilo o katerikoli državno priznani stranki, ni kršenje notranjega državnega reda, ampak dotičnik gā krši, ki hoče to preprečiti.

lj Umrli je v Ljubljani včeraj dopoldne upokojeni nadučitelj g. Alojzij Račič.

lj Stanovanjsko sodišče. Kot sodnik pri stanovanjskem sodišču fungirata tudi vpokojeni uradnik oddelka za socialno skrbstvo g. dr. Matej Suhač. Pritožniki, katerih pritožbe obravnava stanovanjski senat, v katerem sedi tudi g. dr. Suhač, stavijo na g. novega velikega župana dr. Baltiča vljudno vprašanje, če niso vse take odločbe tega senata nične, ker stanovanjski pravilnik izrecno določa, da morejo biti člani stanovanjskega sodišča poleg načelnika in dveh sodnikov le aktivni uradniki-juristi oddelka za socialno skrb.

lj Avtomobilni promet Ljubljana—Št. Vid. Od 15. t. m. se uvede med Ljubljano in Št. Vidom redna avtomobilska vožnja. Avtomobil bo odhajal ob delavnikih iz Ljubljane ob 8., 9., 10., 12.15., 14., 17. in 18.25, ob nedeljah in praznikih pa 8.30., 11.30., 14., 15., 18.30 in 19.45. — Iz Št. Vida bo vozil ob delavnikih ob 7.20., 8.30., 9.35., 9.30., 11.45 (od »Store«) ob 13.20., 16.30., (od »Store«) in 17.30, ob nedeljah in praznikih pa ob 7.40., 10.30., 13.30., 14.30., 18. in 19. Vožnja stane Din 3.50. Avtomobil odhaja iz Ljubljane iz pred »Figovec«, iz Št. Vida pa izpred pošte. Opozarjamo na ta avtomobilski promet zlasti izletnike na Šmarno goro in Katarino.

lj V gostilni pri »Fajmostru« se toči izborna dolenska Portugalka.

lj Važno za trgovce in obrtnike. Prizadeti krogi se opozarjajo, da veljajo sedaj tako glede delovnega časa v obrtnih in trgovinskih obratih kakor tudi glede odpiranja in zapiranja obratov izključno le naredbe ministra za socialno politiko št. 310, 311 in 312 (Uradni list št. 98 z dne 25. oktobra 1924). Glasom teh naredb sme biti v o b e e osebe zaposle-

no v obrtnih podjetjih največ 10 ur, v trgovinskih pa največ 9 ur na dan (z izjemami). In vsi obrtni v obče (istotako z izjemami) smejo biti v teh mejah odprti v času ne pred 6. zjutraj in ne po 7. zvečer. Natančna ura se bo pa za Ljubljano šele določila. Po tem se bo dotičnim podjetjem ravnati.

Ij Tatvina koles. Adalbert Ivanuš je prislomil kolo ob znano gostilno; neznanec se je pa polakomnil kolesa ter ga odpeljal. Kolo je vredno 1500 Din.

Ij Policijska kronika. Od 13. do 14. nov. so bile vložene sledeče ovadbe: Radi poškodbe tuje lastnine 1, radi nedostojnega vedenja 1, radi kaljenja nočnega miru 1, radi prestopka cestnopolijskega reda 4, radi ogrožanja 1; aretacije: radi pohajkovanja 1, radi beračenja 1.

Prosveta.

pr Zgodbe sv. pisma novega zakona. Za srednje šole priredil dr. A. Levičnik. Z 20 slikami; VIII + 180 strani. Natisnila Jugoslov. tiskarna. Cena vezani knjigi: 40 Din. Knjiga je namenjena bibliškemu pouku (zgodovina božjega razodetja) novega zakona, ki se zdaj obravnava v 4. razredu srednjih šol, se pa po spremenjenem načrtu preloži v 1. oz. 2. razred. Oblika zgodbe se je ohranila, potrebno pragmatiko podajajo naslovi, opomnje in s posebnim tiskom označeni sestavki. Predpisana tvarina — življenje in delo Zveličarja Jezusa Kristusa in delovanje apostolov — se podaja v precejšnjem obsegu, nekateri sestavki bodo predvsem služili kot čtivo (n. pr.: iz pisma apostola Pavla, iz katoliških listov, iz Razodetja itd.). Z ozirom na zahtevo, naj pride pri tem pouku beseda svetega pisma do popolne veljave, se je besedilo iz večine priredilo natančno po sv. pismu in se v splošnem zlagalo z novim slovenskim, po grškem izvirniku prirejenim prevodom sv. pisma novega zakona, ki je pravkar v tisku. Slike so po večini krajepisnega značaja. Pridejan je zemljevid Palestine in zemljevidni pregled apostolskih potov sv. Pavla. Kazalo nedeljskih in prazniških evangelijev opozarja na dotične odlomke v besedilu. Knjigo sta odobrila šk. ordinariat ljubljanski (24. avg. 1924, št. 2517) in prosvetni oddelek za Slovenijo (14. okt. 1924, št. 17.751).

pr Srenja. Drama v štirih dejanjih. Spisal Janez Jalen. Ponatis iz Dom in Sveta. Založila Jug. knjigarna v Ljubljani. Cena Din 25. — Uprizoritev te drame ne bo delala našim odrom nobenih težav. Ne nastopi veliko oseb, je igra vzeta iz domačega življenja in da je tudi lahko uprizorljiva, nam jamči že ime pisatelja, katerega že poznamo po njegovi zadnji drami »Dom«, katero so igrali na naših odrih z dobrim uspehom.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Sobota, 15. nov.: Pri Hrastovih. Red F.
Nedelja, 16. nov.: Ob 11. dopoldne: Sienkijevičeva proslava. Izven. — Ob 8. zvečer: Paglavka Izven.
Ponedeljek, 17. nov.: Zaprto (generalna vaja).
Torek, 18. nov.: Sumljiva oseba, slavnostna predstava ob 60 letnici rojstva književnika Branislava Nušića. Izven.
Sreda, 19. nov.: Zaprto.
Četrtek, 20. nov.: Zora, dan, noč. Red E.
Petek, 21. nov.: Pri Hrastovih. Red A.
Sobota, 22. nov.: Sestero oseb išče avtorja. C.
Nedelja, 23. nov.: Sumljiva oseba. Izven.
Ponedeljek, 24. nov.: Paglavka. Red B.

OPERA.

Začetek od pol 9. uri zvečer.

Sobota, 15. nov.: Carjeva nevesta. Red C.
Nedelja, 16. nov.: Majska noč. Popoldanska predstava pri znižanih cenah. Začetek ob 4. uri popoldne.
Ponedeljek, 17. nov.: Zaprto.
Torek, 18. nov.: Zaprto.
Sreda, 19. nov.: Rigoletto. Red B.
Četrtek, 20. nov.: Cavalleria rusticana. V vodnjaku. Red D.
Petek, 21. nov.: Trubadur. Gostovanje tenorista Jana Mesteka iz Plzna. Red F.
Sobota, 22. nov.: Rusalka. Red E.
Nedelja, 23. nov.: Prodana nevesta. Gostovanje tenorista Jana Mesteka iz Plzna. Izv.
Ponedeljek, 24. nov.: Zaprto.

Naznanila.

Rokodelski dom v Ljubljani. V nedeljo, 16. t. m., bo v dvorani Rokodelskega doma običajni Martinov večer. Na sporedu je kot posebno privlačna točka spevoigr »Po zakladu«, razni kupleti, povski zbori, šaljiva pošta i. t. d. Občinstvo, ki obiskuje predavanja v Rokodelskem domu, se bo gotovo polnoštevilno udeležilo Martinovega večera, dobrodošlo pa nam je vsak prijatelj rokodelskega stanu in poštene zabave. Radi obširnega sporeda je pričetek točno ob 8. uri zvečer.

Predavanje Stolne prosvete bo v ponedeljek, 17. t. m., v Križankah. Predaval bo gospod prof. dr. Šarabon o športu. Pričetek točno ob 8. uri zvečer.

Krekova prosveta ima skioptično predavanje v nedeljo dne 16. t. m. ob tričetrt na 5. »Marijino življenje.« Predava monsr. Viktor Steska.

Ljudska visoka šola v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 16. t. m. ob desetih dopoldne v zbornični dvorani na univerzi javno, vsakomur dostopno predavanje o naslednji temi: Državna organizacija. Predava g. univ. prof. dr. L. Pitamic.

Koncert v kavarni Evropa se vrši danes v soboto. Svira dravska godba. Začetek ob devetih zvečer. Vstop prost.

Škofja Loka. Tukajšnje Slov. kat. izobr. društvo ponovi v nedeljo, dne 16. t. m. točno ob pol 4. popoldne Schillerjevo tragedijo »Razbojnik«, ki bo to pot boljše naštudirana kot prvič, igrana pri deloma novi scenaciji. Konec okrog 8. zvečer. Vabljeni posebno okoličani!

Ljubljanski šahovski klub ima v četrtek 20. t. m. ob 8. zvečer v klubovem lokalu v Narodni kavarni svoj letošnji redni občni zbor, na katerem bodo poročila predsedstva, odborikov in revizorjev, volitve novega odbora ter raznoterosti. V slučaju nesklepnosti se v smislu klubovih pravil vrši pol ure pozneje nov občni zbor z istim dnevnim redom, ki je pa sklepčen ne glede na število udeležencev. Na občni zbor se vabijo vsi člani, potem pa tudi vsi prijatelji in ljubitelji šaha. Po občnem zboru bo brzoturnir, katerega se smejo to pot udeležiti tudi nečlani. V letošnji zimski sezoni se pripravljajo velike šahovske senzacije. Sezono otvori simultanska produkcija našega svetovnega mojstra dr. Milana Vidmarja, na

kar bo sledil velik tridelni turnir za začetnike, srednje in močne igralce z darili. Klub bo priredil zanimiva predavanja, združena z zabavnimi šahovskimi večeri. Klub ima damski odsek za začetnice, katere se brezplačno uvajajo v šahovsko igro. Članarina je malenkostna (za dijake in dijakinje polovična), tako, da je vsakomur vstop v klub mogoč. Pripeljite seboj na občni zbor svoje prijatelje in znance, katere vse brez izjeme vabi — odbor Ljub. šah. kluba.

Prostovoljno gasilno društvo v Mostah priredi dne 16. t. m. Martinov večer pri gosp. Matevžu Krušču v Zeleni jami. Spored: Petje, godba, šaljiva pošta in druga zabava. Ob šestih zvečer nastop gasilcev ter izročitev častne diplome gosp. Matevžu in Julijani (soprogi) Krušču. Začetek ob štirih popoldne. Vstopnina 3 Din za osebo. Vljudno se vabijo vsi tovariši in prijatelji gasilstva na poset ter prireditve. Odbor.

Klub ljubiteljev sportnih psov vabi člane in prijatelje kluba k predavanju g. ravnatelja Tepine o »Čistokrvnosti, rodovniku in oceni psa« v restavraciji Zvezda v torek dne 18. novembra ob 20. uri. — Odbor.

Cerkveni vestnik.

e Križanska moška in mladeniška Marijina družba obhaja v nedeljo 16. t. m. svoj drugi družbeni praznik. V družbeni cerkvi bo tem povodom zjutraj ob 6. uri sv. maša in skupno sv. obhajilo, zvečer ob 6. uri pa slovesen shod.

Po svetu.

16 stoletnica lateranske bazilike.

Castiljiva lateranska bazilika, prva stolnica rimskih papežev, slavi te dni 16 stoletnico svojega posvečenja. Vso so okrasili zunaj in znotraj in slovesne službe božje, pridige in druge pobožnosti se vrše v njej dan za dnevom skozi celo osmino: od minule do prihodnje sobote. Sv. oče je izdal tem povodom apostolski breve, »Osservatore Romano« je izšel v slavnostni izdaji s slikami bazilike. V atriju nove zakristije so v soboto slovesno odkrili doprsna kipa zadnjih dveh papežev: Benedikta XV. in Pija XI. »Osservatore Romano« slavi dogodek v uvodniku dne 9. novembra t. l.

»Na noben spomenik, na nobeno razvalino ob Gangu, Nilu, Tiberi, na sled katerekoli davne kulture in na obale, ki zaznamujejo njeno pot od vzhoda do zahoda, ne gleda šestnajst vekov življenja, boja, zmagovalstva, kakor danes v Rimu na katoliško cerkev-mater.

Sarkofagi in templji, ostanki toliko drugih ver in kultur, tudi tisočletnih, so danes grobovi, krog katerih vladata molk in pozaba ali pa se mudi arheologija s svojimi raziskavanji; morda je preostal še svet spominov in tradicij, ki pa ni več misel, marveč se zdi sredi viharne polječega življenja kot prikazen smrti. V mestu, ki mu je bilo določeno, da bodi zibelka dveh epopej, središče dveh imperijev, gleda krščanska bazilika z Laterana na Palatin kot zmagovalna gospodovalka, kajti v njeni sencii se zbirajo nepodjarmljive sile duha, ki vsikdar prežive vsa samosilstva materialnega gospodstva.

Ob njenem vzhodu je palača, iz katere so tekotom treh stoletij prihajali razglasi o preganjanju kristjanov, da v krvi zaduše novo vero; tu so cirkusi, v katerih je tekla krščanska kri na radost sili, ki so jo armade in premagana ljudstva treple, ki so jo pa neoboroženi mučeniki prevrnili; ob njenem vzhodu, skrite med vrtovi, so še katakombe, iz katerih je prišla preganjana cerkev po treh stoletjih zopet na dan in se napotila na nesmrtna osvajanja, vzmeši preje z improviziranege oltarja na razmesarjenih prsih žrtev Kralja miru in položivši ga tam gori na Svetem griču v prvi tabernakel njegovega drugega vstajenja.

Ob njenih nogah je zgodovina, pred njo življenje. ... Pred njo Rim, ki kot glavni vseh cerkva zre na slavo svojega vesoljnega gospodstva, ki ga niso mogle oslabiti in zmanjšati ne invazije barbarov ne italike delitve in sužnost ne narodne združitve moderne dobe. ...

Nae oblast ne moč, nobena pozemska veličina ni mogla zadostiti najvišji potrebi človeštva: ljubiti, združiti v eno samo podjetje krepost vseh duš, da se dvigne vesoljstvo na poti, ki vodi iz časnosti v večnost, ki veže čutno resničnost z razodetimi resnicami. Samo cerkev tekotom dvajset stoletij ponavlja ta čudež; samo katoliška cerkev gre — preko zmoči in razkolov — pred človečanstvom in ga vodi v njegovem duhovnem napredku.

Tristo milijonov duš gleda danes na Lateran; in ves svet se še enkrat zavzet ozira proti tradiciji, ki veže Pija XI. s sv. Silvestrom I., z ribičem iz Galileje: vedno ista beseda, ista postava, isti opomin, ista ljubezen. Vedno enak in neomajen protest in bramba resnice; vedno ista edinost nauka in pouka, rešena v tisoč nesrečah in nešteti bojih pred odkritimi in skrivnimi sovražniki! ...

Nov vek izginja pred očmi Cerkve-matere ter zaznamuje njeno novo zmago nad časom kakor ji zagotavlja dana obljuba, da ostane nesmrtna.

Lateranska bazilika ima svoje ime po stari rimski rodbini, ki je imela na tem mestu svojo palačo, obdano s krasnimi vrtovi. Latenci zavzemajo v rimski zgodovini odlično mesto. Sestij Lateran je bil prvi izmed plebejcev, ki je l. 388. dosegel konzulsko čast. Rodbina je postala mogočna in bogata. Njeno usodo je zapečatil Plavcij Lateran, ki je bil zapleten v zaroto proti Neronu. Plavcij je pri tem podjetju izgubil življenje; njegovo rodbino je Neron izgnal, in si prisvojil njeno premoženje. Od tedaj je ostala palača v posesti cesarske hiše.

V začetku IV. stoletja je dobila palačo kot doto Maksimijamova hči Favsta, Konstantinova nevesta. Ko je Konstantin po svoji zmagi proglasil popolno svobodo krščanske cerkve, je obenem papežu Milcijadu velikodušno podaril lateransko palačo na Celiju, zgradišči poleg nje baziliko na čast Odršeniku sveta.

To je začetek lateranstva bazilike, ki je tekotom dolgih stoletij doživela mnogo izprememb, prezidav in dozidav in ki so jo z deli svojega genija krasili največji umetniki. Slovenski romarji, ki bodo povodom sv. leta pohiteli v Rim, bodo mogli občudovati njene arhitektonične lepote in njene neštete umetnine, obenem pa, in to je glavno, ob dejstvih, ki jim je ona veličastna priča, poživiti v srcu vero, upanje in ljubezen.

sv Katoličan in laborist-plemič. Kralj Jurij je podelil novoimenovanemu guvernerju za Tazmanijo captainu Jamesu O'Gradyju plemstvo, vsled česar se bo odslej imenoval Sir James James O'Grady. O'Grady je zavezen katoličan in odlični član delavske stranke. Za vlade Mac Donalda je bil predločen za poslanika Velike Britanije pri sovjetski vladi v Moskvi, kar se pa vsled padca delavske vlade ni uresničilo. O'Grady je, kakor že njegovo ime pove, Irec.

sv Mednarodni kulturni tedni v Firencah. Na II. mednarodnem književnem semnju v Firencah, ki se vrši prihodnjo pomlad, se bodo ustanovili redni mednarodni sestanki za umetnost in kulturo, ki se bodo imenovali »Mednarodni kulturni tedni«. Italijanska vlada je oficijelno povabila na udeležbo inozemske države, od katerih so mnoge že prijavile svoje sodelovanje. Posebno zanimanje kažejo za stvar Španjka, Rusija, Romunija, Anglija, Nemčija, Poljska, Češkoslovaška in Švica.

sv Popolari za svoj tisk. Pristaši italijanske ljudske stranke so zbrali v zadnjem času za glavno glasilo svoje stranke »Il Popolo« 245.053 lir.

sv Zborovanje Italijanske katoliške mladine. Tekoči teden se je vršilo v Rimu zborovanje italijanske katoliške mladine. Zastopanih je bilo 5000 mladinskih krožkov. Namen kongresa je bil idejna poglavitve gibanja pod geslom »Italija ostani še dalje učiteljica kulture!« Pečali so se pa tudi z zunanjim delom, kakor zbiranje sredstev za misijone, zanemarjeno mladino itd.

sv Kadar si slon privoščil kraljevski obed. V angleško mesto je prišel cirkus s tridesetletnim in vrlo bistroumnim slonom, ki so mu dali streho z velblodi vred v hlevu mestne krčme. Slon je imel že prej vsakršne muhe in zato si je njegov strežaj postal tik pred vrati, da bi se izognil kakršnimkoli neprijetnostim. Proti jutru se je pa slon spretno izkomatal iz vezi, odprl vrata ter korakal preko svojega čuvaja, ne da bi ga predramil. Ko pa je bil na dvorišču, je z lahkoto utrl žično mrežo na oknu čumnate, v kateri je bila bogata zaloga živeža. Izbrljiv ni bil. Vse mu je šlo v slast. Spravil je pod streho celo peko kruha, nekaj kosov pogače, pol vreče moke, košaro sirovega

krompirja, vrečico graha, štiri zeljate glave, venec čebule ter nekoliko hlebkov belega in rženega kruha. Gnati se pa ni dotaknil. Pri vsej tej veliki pojedini ni ubil nobene posodice ter je previdno položil porcelanast pokrov s posode na tla. Ko ga je pozneje opazil sluga, je glavo stisnil v kot, ker se je sramoval svoje požrešnosti.

sv Prebivalstvo sveta. V poslednjih 50 letih se je število prebivalstva v kulturnih deželah močno izpremenilo. Pred 50 leti je bila Francoska s svojimi 38 milijoni prebivalci najbolj obljudena dežela zapadne Evrope, Nemčija je štela 37, Velika Britanija 30 in severnoameriške Zedinjene države 36 milijonov prebivalcev. Kakor kaže najnovejša statistika, ima danes Francoska 39 milijonov, Nemčija 64 ter Velika Britanija 49 milijonov prebivalcev. Prebivalstvo Zedinjenih držav je pa v tem času naraslo na 110 milijonov. Prebivalstvo vsega sveta se ceni na 1800 milijonov, od katerih odpade na Evropo 500, na Azijo 900, na vso Ameriko 200, na Afriko 150 in na Avstralijo z otoki Tihega oceana vred na približno 7 milijonov.

sv Srednje šole na Poljskem. »Rocznik« statystyki polskiej za leto 1923 prinaša podatke o številu srednjih šol na Poljskem. 1921 do 22 je imela Poljska brez Vilenske in Zgornje Šlezije 726 gimnazij. S pripojitvijo omenjenih krajev je imela Poljska leta 1922—23 762 srednjih šol, od katerih je bilo 293 moških, 252 ženskih ter 217 skupnih. In od teh šol je bilo 260 državnih in 502 zasebni. 1921—22 je prišlo na milijon prebivalcev 29 srednjih šol, 1922—23 pa 28 šol. Razmeroma največ šol ima Varšava, namreč 106 ali 113 na milijon prebivalcev, najmanj pa vojvodina tarnopoljska, namreč le 13 šol na milijon prebivalstva.

sv Letoviško gibanje na Češkoslovaškem v minolem poletju. Češkoslovaški listi prinašajo pregled o gibanju češkoslovaških letoviščnikov v tekočem letu. Letos je večina Čehoslovakov prebila po domačih letoviščih in kopališčih, ki so bila letov prvič po prevratu zopet prenapolnjena. Da so ostali letos Čehi večinoma doma, je glavni razlog v tem, da se je valuta po vseh državah več ali manj utrdila in so bile cene blizu izenačene. Kar je odšlo čehoslovaških letoviščnikov v inozemstvo, so šli večinoma v Avstrijo, Italijo in Francijo.

sv. Mraz. Kakor poroča praški meteorološki zavod, je minolo soboto po vsej Češkoslovaški nastopil znaten mraz s slano. Toplomez je kazal 2—5 stop. C pod ničlo.

Moderne iznajdbe in njihov pomen za industrijo.

Grški filozof Platon pravi v svoji »Idealni državi«, da bi živel človeštvo v popolni harmoniji, ako bi tkalec ladjica sama tekla na statvah in bi ne bilo več treba hlapcev. No, sodaj teka tkalski čolnčič sam, in dasi je doba pare in elektrike prinesla mnogo blagostanje, na tem polju, kakor ga je prorokoval idealist Platon, ga ne opažamo. Industrializacija je pomnožila število hlapcev na tisoče in tisoče.

Kako je ves svet pozdravljaj izumitelja Edisona, ki je osrečil zemljane s fonografom. Koliko bodočnost so napovedovali temu malemu, preprostemu, a smotrному instrumentu. Med čitano in govorjeno besedo je isti razložek, kakor med čitano in igrano dramo. Kaki vidiki se odpirajo pesniku, modrijanu, politiku, učenjaku itd. In kaj se je v resnici zgodilo s toliko obetajočim fonografom? Pade! je na brezpomembnost in prisiljenost lajne. Tudi razglednica je bila v veliki nevarnosti, da zapade usodi fonografa. Spočetka je radi krizoznosti silno šla v promet. Ko pa se je to moderne iznajdbe polastil kapital, ki je iskal preveč dobička in delal po devizi »poceni in slabo«, je propadla tudi razglednica. Spekuli-rali so s slabim okusom ljudstva, a so ga podcenjevali. Ljudstvo je zahtevalo kvalitetenega blaga. S tem se je mogla kupčevanja z razglednicami udeleževati realna trgovina in od tega časa dalje raste pomen razglednice, ki igra veliko vlogo zlasti v tujskem prometu.

Ko je Röntgen odkril svoje znamenite X-žarke, je bil ves svet iznemen nad to nevidno lučjo. Kdo bi si bil takrat mislil, da bo praktični pomen tako visoko nadkriljeval pomen poizkusa samega. Tisoči dolgujejo hvalo tem žarkom in ga ni skoro polja, kjer bi jih ne uporabljali v blagor in korist človeštva. Za Röntgenovimi žarki pa se je odprl vir iznajdb in izumov vseh mogočih svetlobnih in kemičnih žarkov, ki so deloma preobrazili praktično življenje, deloma postavili znanstvo na povsem drugo podlago. Kemija, optika, akustika se družijo in diferencirajo povsem drugače, kakor so nas učile svoječasne znanstvene knjige.

Radij je takoj razveljavil zakon o elementih. Kakor revolucionarno je spočetka tudi nastopal, znanost ga je le obvladala, da ji sedaj služi v najrazličnejše svrhe.

Ko je Edison uspelo, da je s pomočjo rastlinskih vlaken, zaprtih v steklenih hruškah, izpremenjal elektriko v luč — električno energijo v svetlobno —, je na londonski borzi nekega dne nastal pravecati polom: plinske akcije so padle, kakor še nikoli. Mislili so, da je Edison za vedno ugasnil plinsko luč. A so se motili, zakaj plin še danes tekmuje z elektriko, kar se tiče razsvetljave.

Gospodarstvo.

Tržno poročilo.

Ljubljana, 14. novembra.

Les. Na zadnjih dražbah lesa v Slavoniji je konstatirano povišanje cen v veliki meri. Mehek les gre v Italijo, mnogo lesa za gorivo pa se izvažata tudi na Mažo. Na francoskem tržišču je opaziti obče padanje cen. Zlasti je občutna v Franciji avstrijska konkurenca. Madrieri in Bastingi se prodajajo po kub. metru po 225 frankov fco Wintersdorf ali 230 frankov cif Dunquerque, oz. Rouen. Deske se prodajajo po 185 frankov fco Wintersdorf, oziroma 195 frankov cif Dunquerque ali Rouen. Deske tkzv. coffrage grede za kub. meter po 155 fr. fco Wintersdorf. Kupčija s hrastovim lesom je živahnjša.

Zito. Na žitnem trgu se je situacija nekoliko ustalila ter je precej izgleda, da bodo cene pšenice nekoliko poskočile. Povpraševanje po moki je postalo v zadnjem času živahnjše. Ta kupčija bi se gotovo mnogo bolj razvila, ako bi ne vladalo tako veliko pomanjkanje gotovine, kajti pomisliti je treba, da je treba večino blaga plačati proti dvojniki vozni listov, medtem ko se od pravega konsumenta le težko izterja denar. Koruza je še vedno v popuščenju z ozirom na izvanredno dobro letino. Na trg prihaja že sedaj naravno sušena koruza v dovoljni množini.

Sladkor. Stagnacija, katere vlada od zadnjega povišanja cen na tem trgu, se vsak dan bolj poostrejuje, kajti konzum je napolnil svoje zaloge po mnogo nižjih cenah ter se očitno brani, pristati na sedanje povišane cene. Sladkorni kartel je bil pod pritiskom teh razmer prisiljen, da je že nekoliko ublažil svoje prvotne, sedanjemu času neprimerne plačilne pogoje, vendar je upati, da se bodo isti morali še bolj spremeniti, ako bodo hotele tovarne razpečati svoje velike zaloge. — Poročajo še, da državne sladkorne tovarne ne bodo smele biti v kartelu.

Dunajski živilski trg. Na dunajski živilski trg je bilo postavljenih 11. t. m. 2328 komadov goveje živine (3220). Uvozile so: Ogrska 1085 komadov (960), Jugoslavija 449 kom. (754), Romunija 259 (204), Čehoslovaška 153 (118), Nemčija 118 (151), Poljska 115 (—). Avstrija sama je postavila na trg 267 komadov (1033). Cene: voli la Ka 19—21.000, Ila Ka 15—18.000, Ila 13—16.000, bušaki 13 do 15.000, biki 15—20.000, krave 12—16.000, klobasice 8—13.000. Potek trga je bil slab. Podražitev pri drugi živini pa iznaša ca Ka 1000 pri kg žive teže.

Dunajski svinjski trg. 11. t. m. je bilo na dunajskem trgu 8179 kom. prašičev (12.182). Uvozile so: Poljska 5531 komadov (10.061), Romunija 1635 (836), Ogrska 567 (863), Jugoslavija 396 (394), Nemčija 39, Avstrija sama 11 komadov. Cene: la debele svinje 28.500 do 29.500, Ila debele 27.500 do 28.500, stare debele svinje 26.500 do 27.500, težke svinje 27 do 29.000, lažje svinje 26 do 27.500, angleške mesnate svinje 20—27.500. Potek trga je bil neugoden. Prodalo se je vse blago. Cene so se dvignile za 1000—2000 Ka.

Hmelj. Cene hmelja v Nürnbergu sledeče: prima hmelj 280—305 mark, srednje dober hmelj 250—270, srednje vrste 200—240, slabe vrste 110—180 mark.

g Seja odbora Zveze industrijecev. V četrti dne 14. t. m. dopoldne se je vršila XVI. redna seja Odbora Zveze industrijecev. Za predsednika Zveze industrijecev je bil izvoljen soglasno dosedanj podpredsednik g. Dragotin Hribar. Istočasno se je kooptiral v Odbor g. Peter Majdič, veleindustrijec v Celju. Odbor je razpravljajal o splošnem položaju industrije, o vprašanju nove carin, tarife in trgovinskih pogodb s tujimi državami ter o davčnem vprašanju. Nadalje se je obširno razpravljalo o vprašanju kreditov pri Narodni banki. V prihodnjih dneh se skljuje nova seja, ki se bo bavila izključno le s tem za celokupno naše gospodarstvo vevležnim vprašanjem.

g Statistična taksa pri izvozu. Finančno ministertvo je odpravilo plačevanje statistične takse pri izvozu, ker se sme ta taksa po paragrafu 23. car. zakona plačevati samo za uvoženo blago.

g Trgovina s suhimi slivami. Suhih sliv se je v tem letu po približni cenitvi izvozilo okoli 500 vagonov in to v vrečah, etvirano in zavito v škalle. Ta izredno majhna količina je manjša od one, kakor so jo predvidevali najhujši pesimisti. V Brčku, kamor se je v prejšnjih letih dovažalo na stotine vagonov suhih sliv, se je v tem letu dovozilo od 15. septembra do 23. oktobra samo 172 vagonov in strokovnjaki smatrajo, da ne bo dovoz presegel 200 vagonov.

g Trgovinska pogajanja s Avstrijo. Kakor posnemamo iz dunajskih listov, trgovska pogajanja med Jugoslavijo in Avstrijo napredujejo. Dosedaj so se delegati v glavnem pečali s splošnim besedilom pogodbe ter o obmejnih vprašanjih. Treba je rešiti vprašanje paše, prehoda meja, trgovskega prometa obmejnih prebivalcev. Pogajanja o tarifnih postavkah so se začela šele v zadnjem času, ker je šele sedaj prišla lista jugoslovanskih zahtev.

g Dunajski pomladni sejem 1925. 8. dunajski mednarodni sejem se vrši od 8. do vste-

tega 14. marca 1925. V sejmiski palači bo nastanjena razstava luksuznih predmetov, knjig, papirja, kontornih potrebščin in glasbil; v »Neue Burg« tekstilni sejem, konfekcija, usnjarska industrija; živilska industrija bo nastanjena v Rotundi. Veliko razstavljalcev na jesenskem sejmu 1924 je že prijavilo svojo udeležbo na pomladnem sejmu 1925.

g Taksa za carinska plačila v Italiji znaša od 10. do 16. t. m. Lit 435.— (Lit 100.— osnovna carina in Lit 335.— pribitek izmenjave).

g Praški vzorčni velesejem. Spomladanski praški veliki sejem se bo vršil od 22. do 29. marca 1925. Velesejmi v Pragi so mednarodni in se ga sme udeležiti tudi vsak producent in trgovec, ki se bavi z eksportom. Za poglobitev gospodarskih stikov med nami in Čehoslovaško bi bilo želeli, da se sejma udeležijo vse one naše tvrdke, ki bi mogle z uspehom uvažati svoje produkte v čehoslovaško republiko.

g Promet v bratislavskem pristanišču. V prvi polovici t. l. je bilo v bratislavsko pristanišče uvoženih 40.762 ton blaga (v celem lanskem letu 67.888 ton in v celem letu 1922. 28.116 ton). Izvoženih pa je bilo v prvih šestih mesecih t. l. 72.206 ton (v celem preteklem letu 63.254 ton ter v celem letu 1922. 28.394 ton).

g Izvoz iz Romunije. V prvih sedmih mesecih t. l. je Romunija izvozila 2.410.721 ton blaga v skupni vrednosti 8101 milijona lejev napram 2231.331 ton in vrednosti 6258 milijonov lejev v istem razdobju lanskega leta. Izvažalo se je: žito in moka 892.000 ton za 4106 milijonov, petrolej 199.370 ton za 1425 milijonov, les 1.235.627 ton za 1674 milijonov, živilna 44.370 ton za 658 milijonov ter ostalo 39.406 ton za 235 milijonov lejev.

g Poljska trgovska bilanca. Kakor poročajo iz Varšave, je znašal uvoz v Poljsko tekom drugega četrtletja 1924. leta 577.000 ton v vrednosti 357 milijonov zlatov, uvoz pa 4.469.000 ton v vrednosti 295 milijonov zlatov. Iz teh podatkov je razvidno, da je znašal presežek uvoza nad izvozom 62 milijonov zlatov.

g Poljska emisijska banka. Po izkazu z dne 31. oktobra 1924 je razvidno, da je obtok zlatov dosegel v Poljski 504 milijone, medtem ko ima emisijska banka »Bank Polska« zlata za 101 milijon tujih deviz in valut pa za 242 milijonov zlatov. Bankovci so torej na polovico kriti z zlatom in tujimi devizami.

g Carinski dohodki v Švici. Kakor poročajo iz Berna, so znašali švicarski carinski dohodki v prvih desetih mesecih t. l. 155 milijonov frankov napram 149 milijonov v istem razdobju lanskega leta.

g Znižanje carine na krompir v Švici. — Švicarski zvezni svet je za dobo od 20. oktobra 1924 do najkasneje 30. aprila 1925 znižal uvozno carino na krompir za polovico, to je od 2 frankov na 1 frank. Povod za to znižanje je izredno slaba letina za krompir v Švici. Konzumenti zahtevajo, da se pobiranje carine za krompir sploh ukine.

g Obtok bankovcev v Nemčiji. Koncem preteklega meseca t. l. je dosegel obtok papirnatega denarja v Nemčiji 3870 milijonov mark, medtem ko je koncem septembra t. l. znašal 3707 milijonov, koncem januarja t. l. pa 2278 milijonov zlatih mark. — Zadnje čase se hitro večja kovinska podloga. 31. okt. t. l. je imela državna banka za 694 milijonov zlata v svojih blagajnah.

g Ugodno stanje nemških državnih financ. Kakor je razvidno iz uradnih podatkov, znaša v tretji desetini meseca oktobra t. l. presežek državnih dohodkov nad izdatki 9 milijonov zlatih mark.

g Ruski proračun za leto 1925. Ruski proračun za leto 1924/25, ki je sestavljen v zlatih rubljah, izkazuje deficit v znesku 120 milijonov zlatih rubljev, katerih pa ne bodo kakor dosedaj krili z emisijo novega papirnatega denarja, ampak z raznimi finančnimi operacijami, kakor s posojili in emisijo srečk.

g Svetovna gospodarska anketa. Iz Pariza poročajo, da namerava mednarodna tr-

govska zbornica sklicati svetovno gospodarsko posvetovanje, da se razpravlja o uspehih Dawesovega načrta in da smernice za razvoj trgovine celega sveta.

g Veliki petrolejski trust. Po poročilih londonskih listov se dela na fuzijo med »Anglo-Persian Oil Company«, »Burma« ter »Royal Dutch-Shell«. Če se to izvrši, bo ta koncern kontroliral petrolejske vrelce v Venezueli, na Trinidadu, v Peruju, v holandski vzhodni Indiji, britski vzhodni Indiji, Mosulu, Egiptu ter v Romuniji.

Borze.

14. nov. 1924.

DENAR.

Zagreb. Italija 299.75—302.75 (3.130—3.0280), London 320.20—323.20 (318.25—321.35), Newyork 68.70—69.70 (68.65—69.65), Pariz 3.65 3.70 (3.6750—3.6950), Praga 2.06—2.09 (2.0575—2.0875), Dunaj 0.0967—0.0987 (0.0969—0.0989), Zürich 13.35—13.45 (13.35—13.45).

Curh. Belgrad 7.45 (7.35), Pošta 0.006950 (0.006925), Italija 22.50 (22.60), London 23.75 (23.91), Newyork 519 (519.20), Pariz 27.50 (27.40), Praga 15.45 (15.45), Dunaj 0.007315 (0.007325), Bukarešt 2.85 (2.85), Sofija 3.75 (3.80).

Dunaj. Devize: Belgrad 1024, Kodanj 12380, London 329000, Milan 3074, Newyork 70935, Pariz 3757, Varšava 13600. — Valute: dolarji 70460, angleški funt 327.200, francoski frank 8715, lira 3040, dinar 1021, čehoslovaška krona 2102.

Praga. Devize: lira 147.75, Zagreb 49.075, Pariz 180.625, London 157.80, Newyork 33.95.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7% invest. posojilo iz leta 1921. 64—65, 2½% državna renta za vojno škodo 111—114, Celjska posojilnica d. d., Celje 210 (denar), Ljubljanska Kreditna banka, Kočevje 125—128, Prva hrvaška štedionica, Zagreb 916 (denar), Slavenska banka, Zagreb 90—95, Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 130 (denar), Združene papirnice, Vevče 109—118, Split, anon. družba za cement Portland, Split 1400—1450, Nihag, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb 67.50 (blago), 4½% zastavni listi Kranjske deželne banke 17.50 (blago), 4½% kom. zadolžnice Kranjske deželne banke 90 (blago).

Zagreb. Hrv. esk. banka, Zagreb 107—109, Hrv. sveopća kred. banka, Zagreb 108—110, Hrv. slav. zem. hip. banka, Zagreb 56.50—57.50, Jugoslovanska banka, Zagreb 101.50—102, Prva hrvaška štedionica, Zagreb 920, Slavenska banka, Zagreb 90, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 219—223, Dionleško društvo za eksploatacijo drv, Zagreb 86, Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Osijek, 830—845, Narodna žumska industrija, Zagreb 67, Gutman 700—715, Slavonija 71—72, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 470—475, Združene papirnice, Vevče 120, 7% drž. invest. pos. 64.65, Vojna odškodnina 110—111.50.

Dunaj. Zivnostenska banka 810.000, Alpine 380.000, Greinitz 136.000, Kranjska industrijska družba 780.000, Trboveljska družba 480.000, Hrvatska eskomptna banka 104.000, Leykam 154.000, Jugoslovanska banka 108.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 57.500, Avstrijske tovarne za dušik 180.000, Gutmann 390.000, Mundus 865.000, Slavex 200.000, Slavonija 71.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Deske, 20 in 25 mm, III. vrsta, fco meja 520; remeljni 40—80, »Carintia« monte, fco nakladalna postaja 690; smrekovi in jelovi hlodi, od 25 cm prem. naprej, fco nakladalna postaja 300; smrekovi hlodi, zdravo, lepo blago, od 30 cm prem. naprej, fco nakladalna postaja 325; hrast slavonski, prvovrsten, od 2 m naprej, od 50—80 cm prem., fco meja 1450; bukova drva, obrobljeni suhi, fco nakladalna postaja 4 vag. 19, 19, zaklj. 19; oglje la, vilano, fco meja 118. — Žito in poljski pridelki: pšenica domača, fco Ljubljana 385; pšenica bačka, par. Ljubljana 430; oves bački, par.

Ljubljana 340; laneno seme, fco Ljubljana 675, 730; krompir, fco skladišče Ljubljana 120; ajda domača, črna, fco Ljubljana 250; ajda domača, siva, fco Ljubljana 235. — Stročnice, sadje: fižol ribničan, orig., fco Ljubljana 440; fižol ribničan, očiščen, b-n, fco Postojna trans. 545; fižol prepeličar, orig., fco Ljubljana 460; fižol mandolon, orig., fco Ljubljana 390; fižol mandolon, očiščen, b-n, fco Postojna trans. 495; fižol rjavi, orig., fco Ljubljana 410.

Novi Sad. Pšenica 370—380, koruza 165—170, oves 275—280, moka bazis 0 540—580. Položaj neizpremenjen.

Turistika in sport.

Svedski nogomet in drugi šport. Švedi so igrali na Dunaju z Avstrijo 1:1. Kadar si šimo o švedskem športu, mislimo vselej na nekaj prvovrstnega. Sicer so v rekordih Amerikanci in Fini boljši kakor Švedi, a v prvovrstni povprečnosti so menda Švedi prvi. V Evropi so oni najboljši plavalci, so izborni rokborci, bokserji, kolesarji, smučarji, drsači itd. Spomnimo se le, na kako eleganten način je premagal Šved Nilson našega prvega rokborca Pera Koppa. V športnih panogah, ki niso na švedskem doma, se je z neumorno vztrajnostjo in pridnostjo dokopal ta železni narod v prve vrste. Zdravi so, inteligentni, močni, rojeni organizatorji, poznajo disciplino prav tako, kakor ljubijo prostost. In tako so se povzpeli tudi v nogometu na izredno visoko stopnjo.

Pred vojsko se v švedskem nogometu ni dosti govorilo. Na olimpijskih igrah v Stockholmu 1912 so bili Švedi takoj v začetku izločeni, tako tudi v Antverpnu. Šele letos so pokazali, kaj znajo. A kakšna pot od 1912 do 1924, da o letu 1908 niti ne govorimo! Tega leta so v Londonu potolkli Angleži Švede 12:1! Leto 1920. smatrajo za leto preokreta na bolje; od tedaj je šlo zelo hitro naprej; od sezije do sezije. Leto 1923. so bili poraženi od Švedov Avstriji in Nemci, in tudi Danci, nekoč prvaki evropskega kontinenta.

Olimpiada v Parizu je pa presenetila ves športni svet; poleg Uruguaycev so za presečenec poskrbeli najbolj Švedi. Premagali so Belgije, zadnjega svetovnega mojstra, v razmerju 8:1. Svet je rekel: Slučaj! Ko so pa porazili Egipčane 5:0, tedaj so jim začeli zaupati. Podlegli so sicer Švicarjem in Uruguaycem, a tretje mesto pri olimpiadi je vendar nad vse častno. Saj so poleg omenjenih ostali za njimi Španci, Čehi, Ogri, Italijani, Francozi itd. Tudi poznejše tekme so pokazale njih izborna kakovost. Prvovrstnih igralcev imajo 25, in iz te čete lahko poljubno izbirajo. Igrajo moderen nogomet, izborno kombinirajo, izrabljajo predvsem svoji izvrstni krili, obvladajo žogo in znajo streljati. Vratarja Lindberga postavljajo v isto vrsto kakor slovitiga Španca Zamora.

Zadnje njih igre: pred Parizom proti Poljski 5:1, v Parizu proti Belgiji 8:1, Egiptu 5:0, Švici 1:2, Holandski 1:1 in 3:1; po Parizu proti Danski 3:2 in nanovo proti Egiptu 5:0, proti Norveški 6:1, sedaj proti Avstriji 1:1.

Poslano.*

Upnikom tvrdke Paternost & Remic v Ljubljani.

Razni upniki tvrdke Paternost & Remic so mi v zadnjem času poslali več dopisov, s katerimi sprašujejo, v kakem razmerju sem še do tvrdke, ali pa zahtevajo, naj jim pomagam, ker je g. Remic napovedal konkurz. Na vse to odgovarjam tole: Ze koncem 1922 sem uvidel, da pri tvrdki ne gre vse tako, kot bi moralo, zato sem g. Remicu naznanil prostovoljen izstop. Dogovorila sva se, da velja izstop z januarjem 1923. To je razvidno iz blagajniške knjige, ker od tedaj nisem več prejemal mesečnine. Na prošnjo g. Remica pa sem pustil pri tvrdki kapital dotlej, dokler se ne dobi drug družabnik ali druga možnost, da me izplača. To bi se moralo zgoditi v enem ali dveh mesecih. Po preteku sedmih mesecev ni dobil g. Remic ne družabnika, ne denarja. Res sem prejel med tem parkrat večje zneske, a sem jih kot »dober človek« na prošnjo g. Remica zopet posodil, kar je razvidno iz tvrdkine blagajniške knjige. Tudi v avgustu ni bilo nič bolje, moj saldo pa je znašal ca 300.000 K. Trgovska banka je zvedela za naš položaj in odpovedala tvrdki kredit. Njen zahtevek do 18. avgusta 1923 je znašal nad 400.000 K. G. Remic mi je na vprašanje odgovoril, da nima ne družabnika ne denarja, pač pa še nov dolg. Pasiva so znašala skoro milijon kron. Vse je kazalo, da bom moral plačevati jaz sam, čeprav nisem več družabnik. Dovolj je, sem si mislil, da izgubim 300.000 K, za vse drugo naj odgovarja g. Remic.

Sel sem v Italijo, pisal Trgovski banki, da ne morem plačati dolgov, ki jih je naredil g. Remic, isto pisal g. Remicu in mu svetoval, naj napove poravnalno postopanje. Med tem sem plul dalje proti svojemu cilju v nadi, da pomagam g. Remicu z raznimi kupčijami zopet na noge. Nadvse sem bil pa razočaran, ko so mi sporočili prijatelji, da g. Remic ni zaprosil poravnalnega postopanja, pač pa mene značel črniti in obrekovati pri svojih upnikih in jih slepiti z aktivnostjo tvrdke, da bi opral sebe. Po preteku slabega pol leta pa se je g. Remic le moral udati, priznati pasivnost tvrdke in zaprositi poravnalno postopanje. Upnikom so se sedaj odprle oči in tudi onim, ki so toliko govorili o mojem odhodu. Dragi tvrdkini upniki! Sedaj me prosite pomoči! Pobojate se z g. Remicem, kakor veste in znate. Če bo on opustil svojo obrekovalno politiko, mu bom pomagal z raznimi kupčijami, da se tvrdka zopet postavi na lastne noge. Govoril sem!

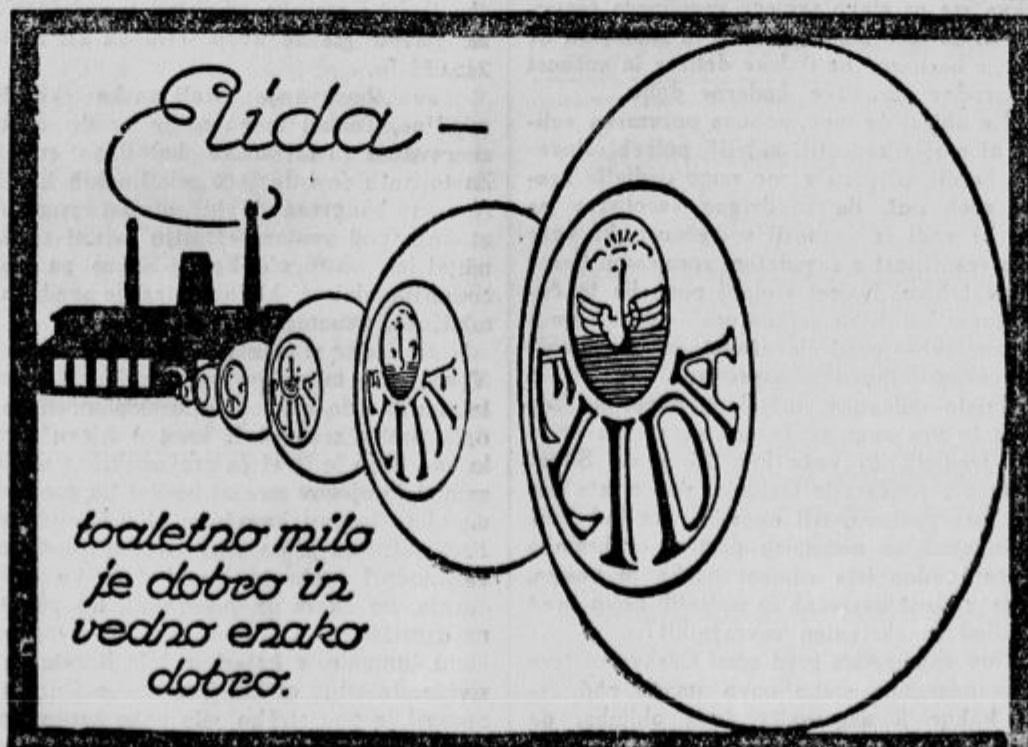
20. maja 1924.

Z odličnim spoštovanjem

Franjo Paternost,

bivši družabnik tvrdke Paternost & Remic sedaj pri Emprezo Transporte »Mirasole« Ltd., Rio Preto, São Paulo, South Amer.

* Za vsebino tega dopisa odgovarja uredništvo le, kolikor določa zakon.

Za adventne in božične dobe

priporoča

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA
cerkvenim zborom sledeče skladbe:

Falst, 12 cerkvenih pesmi za mešani zbor. Part. 20 Din. gl. po 4 Din. (Vsebuje tudi božične pesmi.)

Foerster, 12 raznih cerkvenih pesmi za mešani zbor. Part. 12 Din. (Vsebuje tudi adventne in božične pesmi.)

Grum, Adventne pesmi za mešani zbor. Part. 10 Din. gl. po 4 Din.

Grum, Odpevanja pri lavretanskih litanijah, 16 Din.

Hladnik, Dva božična slavošpeva za solo, zbor in orgle. Part. 12 Din.

Kimovec, Rihar renatus, za mešani zbor. Part. 24 Din. gl. po 8 Din. (Vsebuje tudi božične pesmi.)

Hladnik, Božične predigre za orgle, 12 Din.

Premrl, Slava Bogu v višavi. 10 božičn. pesmi za mešani zbor, solo in orgle. Part. 24 D. gl. po 6 Din. (Krasni napavi; spadajo med najlepše slovenske božične pesmi.)

Premrl-Sattner, Dve božičnici. Dvoglasna ženska zbor s klavirjem, 10 Din. (Zelo primerne skladbe za božične prireditve.)

Sattner, 2 božični pesmi za solo, zbor in orgle, 12 Din. (Krasna napava.)

Sicherl-Premrl, Pridite molit Jezusa; 17 božičnih pesmi za mešani zbor, solo in orgle. Part. 30 Din. gl. po 6 Din. (Riharjevi, Cvekovi, Vavkovi in drugi napavi.)

DRAMATIČNIM ODSEKOM NASIH DRUSTEV
priporočamo sledeče igrokaze:

Mešane vloge:

Krivoпрisežnik. Narodna igra s petjem v treh dejanjih. Din 22.—

Miklova Zala. Igra v petih dejanjih. Po Skotovi povesti priredil M. Bajuk. Din 22.—

Tihotapec. Ljudska igra v petih dejanjih. Po Jurčiču priredil M. Bajuk. Din 22.—

Hlapce Jernej in njegova pravica. Cankar-Skrbinšek. Drama v devetih slikah. Din 18.—

Pogodba. Burka s petjem v dveh dejanjih. Dr. Ivo Černik. Din 8.—

Divji lovec. Narodni igrokaz s petjem v štirih dejanjih. F. S. Finžgar. Din 18.—

Tekma. Drama v treh dejanjih. Spisal Anton Funtek. Din 20.—

Razvaline življenja. Ljudska drama v treh dejanjih. F. S. Finžgar. Broš. Din 30.—, vezano Din 40.—

Revizor. Komedija v petih dejanjih. Spisal N. V. Gogolj, preložil Iv. Prijatelj. Din 20.—

Martin Krpan. Dramatska prireditev v petih dejanjih. Spisal Fr. Govekar. Din 26.—

Po dvanaestih letih. Ljudska igra v štirih dejanjih. Po Schrottenbachu priredil Fr. Korbar. Din 22.—

Dom. Drama v štirih dejanjih. Spisal Janex Jalen. Din 22.—

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometerska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Baromet. višina v mm	Temperatura v C	Relativna vlažnost v %	Nebo, vetar	Pogodbe v mm
13./11. 21 h	744.8	8.5	0.7	obl. s. v.	
14./11. 7 h	744.6	1.7	0.9	jas. v.	0.0
14./11. 14 h	744.0	8.0	1.9	obl. s. v.	

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1'30 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko!

Iščem za stalno delo DVA

vešča sekača

za gospodno veleposelstvo. —

Nadalje stolarja

za izdelavo mehan. stolov.

VLADIMIR KOBI, lesna industrija, Kozje, Štajersko.

POZOR

GOSTILNIČARJI!

Vsled opustitve hotela se razprodaja po zelo ugodnih cenah v nedeljo 16. t. m. v »hotelu Mlinar« na Bledu, in sicer: posteljno perilo, namizni prtli, servijeti, različni porcelan, kozarci, odeje, blazine, glasovir (Stutzflügel, modern), 2 velika gubena, omara za led, ter dobro ohranjena spalna oprava.

KUPIMO

dva voza

nesilnost cirkca 3000 kg. — letotna se vzameja v rejo

1—2 konja

bez zimo. — Naslov se polzve pri Aloma Company — Ljubljana, Kongresni trg 3.

Dve kravi

vsled pomanjkanja krme ugodno naprodaj na VIRU št. 3 p. Domžalah.

Pletilni stroj 5/36

prodam. — Naslov se izve v upravi lista pod št. 7171.

Kuharica

starejša, samska ali vdova brez otrok, se išče za kuhinjo do 35 oseb za zdravilišče na nekem otoku v severnem Jadranu. Stanovanje in oskrba v hiši. — Ponudbe s pričetki in zahtevo glede plače do najpozneje 25. novembra na upravo »Slovenca« pod naslovom: »JADRAN« št. 7160.

Dvonadstr. HIŠA

v Ljubljani, s 13 stanovanji, se prodaja. Poizve se: Gospodarska cesta 13, vrata 82.

Vajenca. Sprejemem karskega vajenca. — Prednost imajo mladeniči z dežele. — Naslov v upravi pod št. 7068.

Mlinarji!

Dobro ohranjena mlinarska OPRAVA se radi opustitve obrti takoj prodaja. Interesenti si lahko ogledajo postavljeno še v obratu. — Usnarja Tone KNAFLIČ, Kamnik. 7124

Kontoristinjo

zmožno ameriškega knjigovodstva in blagajniških poslov, sprejme s 15. decembrom Čevljarska gospodarska zadruga v Trzinu. — Ponudbe s pričetki in opisom dosedanjega službovanja se sprejemajo do 1. dec. 7132

SOBNA PEČ

železna, sred. velikosti, naprodaj. Zg. Hrušica 35 p. Lj.

UMIVALNIK

z marmor. ploščo in ogledalom, še dobro ohranjen, poceni naprodaj. — Naslov pri upravi lista pod št. 7159.

V damski česalni salon

Mici Skrabl

Maribor, Gosposka ul. 11

je došla prvovrst. frizerka

Priporoča se p. n. damam za negovanje las, friziranje, onduliranje, pranje glave, barvanje las s »henoe« in posebnimi francoskimi barvami. — Manikura itd. — Sprejemajo se tudi vsa v stroko spadajoča LASNA dela. 7170

Kupim KOZO

dobro mlekarico. — Škrjanec, Sv. Jakoba nabrežje št. 27.

Mehlovana soba

priprosta in prijazna se takoj odda v šentpeterskem okraju. Na željo tudi zajuterk. — Kje, pove uprava pod št. 7181

Krojaški POMOČNIK

z dežele želi službe. Na razpolago ima nov šivalni stroj. Ponudbe na upravo lista pod »šivalni stroje«. 7176

Šivilja

z dobrimi spricvali želi službe kot družinska šivilja ali pri večji obrti. Drugo po dogovoru. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 7174.

Izurjena ŠIVILJA

gre šivat na dom. Gre tudi v kako trgovino. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. »Dobra šivilja« št. 7111

MIZARSTVO

VALENTIN SLIBAR, STOB št. 10, p. Domžale — se priporoča za stavbena in pohištvena dela. — Velika zaloga mrtvaških krst (trug) od najfinije do najprostop. vrste po nizkih cenah. 6575

ČREVA

vseh vrst, kakor vsako leto po najugodnejši ceni vedno na zalogi. Rečotam se kupuje surovi in stopljeni loj in se plača po najvišji dnevni ceni. Jos. Bergman, Ljubljana, Poljska cesta št. 85.

25. leto obstoja trdke!

„GRITZNER“ V VSEH OPIREMAH

za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam vseh vrst čevljarski stroji »Adler« kakor: cilindri, levorocni in krojaški.

Pouk v vezanju ter krojanju perila in rogavic (štolanec) brezplačno edino je pri Jos. Petelinc, Ljubljana blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Popravila sprejemamo.

Grajska klet

Ljubljana, Mestni trg št. 13. VINOČ. Naznanja se, da so ravnokar došla dobra vina, kakor: silvanec, rizling, taminec, črnina. — Čez ulico 1 Din ceneje. Priporoča se za obilni obisk tudi z dežele.

Tone Malgaj

pleskar in tilar, soba in črkošnikar. Delavnice: Kolodvorska ul. 6, Zg. Šiška 121. Naročila se sprejemajo Kolodvorska ul. 6.

Prodaja sa takoj LEPA enonadstropna HIŠA

z lepim gospodar. pozlopiem in 1100 m² velikim vrtom, vse v najboljšem stanju, za 400 tisoč Din. v mestu Slov. Bistrici, Slovenija. Vsa pojasnila daje A. PINTER, trgovina, Slov. Bistrica. 7130

Kot gospodinja

iščem dela k starejšemu, samsk. gospodu, ali k majhni bolni družini. — Naslov pri upravi lista pod št. 7110.

Dekle inteligentno, preprosto, trgov. naobraženo. išče službe PRODAJALKE, kakršnekoli stroke, na željo položi tudi kavicijo. Naslov v upr. št. 7109.

KLAVIRJE

»HARMONIE na obroki: Bösendorfer, Förster, Steinway etc. Vse instrumente za klavir in strah. godbo, strune in tice vseh vrst na debelo in drobno ALFONZ BREZNIK, Ljubljana, Mestni trg 3 (pri magistratu). Najspesob. trdka Jugoslavije.

Zastopstva

resnih trdk, ki hočejo izvažati svoje izdelke (vseh vrst) v Italijo, prevzame slovensko podjetje v Rimu, ki razpolaga s prvovrstnimi referencami ter lastnim skladiščem za les in drugo. — Pošljite ponudbe naravnost na naslov: UNIONE INTERNAZIONALE TRASPORTI, VIA CAGLIARI 44, ROMA. 6379

Več vagonov REPE

naprodaj. Poizve se v upravitelstvu graščine na Kodeljevem — Moste št. 1 — pri Ljubljani.

Lepa SPALNICA

poceni naprodaj. — Naslov v upravi lista pod št. 7143.

ČREVA!

Imam v zalogi vseh vrst čreva po različnih najnižjih cenah. — PRVO DOMACE PODJETJE v Ljubljani se priporoča vsem mesarjem in gostilničarjem.

Franc Zupan

črevar, MESTNA KLAVNICA.

Mlad bik

simodolske pasme, 16 mesecev star, je naprodaj. — Jos. KOSLER, Ljubljana, Selenburgova ulica 3. 7107

Pozor, KMETOVALCI,

obrnili Prevozni mlini za domače mletje (pogon 3 KS) so na ogled in naprodaj pri: PODBOJ, Sv. Petra cesta št. 95, Ljubljana. 7142

Pes volčje pasme, dober

čuvar, močan, velik, 1½ leta star, se po ugodni ceni prodaja. — Ponudbe na: V. DEMŠAR, Škale pri Veljenju. 7154

KUPIMO dobro ohranjen

pisalni STROJ

znamke »Adler« z vidno pisavo. — Naslov na tovarno ANTON ŠINKOVEC, D. D. Grosuplje. 7157

Našim rodbinam

priporočamo našo pravo domačo KOLINSKO cikorijsko. Izvrsten pridelek za kavo.

»Andrejev sejem«

v KOČEVJU se vsled dveh praznikov vrši

29. novembra 1924.

Zupan mestne občine Kočevje: Dr. Sajovic L. r.

Jutranja zvezda.

Napisal H. Rider Haggard. Iz angleščine prevel Peter M. Černigoj.

(Dalje.)

23

Rames se je priklonil in izjavil, da se bodo ukazi izvršili, in ker je bil sprejem končan, se je nanovo poklonil ter jel, oprt na Mermesa, stopati proti vratom, upirajoč pogled v Tuo, ki je sedela s povešeno glavo in se oklepala naslanjala svojega stola, kakor človek, ki je v dvomih in težkih skrbeh. Ko je napravil nekaj korakov, se je zazdelo, da se je Tuo odločila, zakaj z naporom je vstala in rekla:

»Vrni se, grof Rames, imam ti dati sporočilo za nesrečnega kralja iz Keša, ki je izgubil sina in naslednika, sporočilo, ki ga ne sme nihče drugi slišati. Pustite me za trenotek samo s kapitanom, o Mermes in Asti, in glejta, da nihče ne prisluškuje na jinemu razgovoru. Takoj vaju pokličem, da ga odvedeta.«

Obotavljala sta se, zakaj to ravnanje je bilo neobičajno, a ko sta opazila njen pogled, s katerim ju je premerila, sta izginila skozi vrata za kraljevskim prestolom.

Sedaj sta bila Rames in kraljica sama v tej veliki, razsvetljeni sobani. S povešeno glavo in sklenjenimi rokami je stal pred njo, dočim ga je ona pozornost motrila, čeprav se je zdelo, da ne more najti pravih besed. Slednjič je spregovorila z ljubkim, tihim glasom:

»Mnogo let je minilo, odkar sva se skupaj igrala v dvoriščih templja in odkar nisva bila nikoli več sama, kaj ne, Rames?«

»Da, velika gospa,« je odgovoril Rames, »zakaj ti si se rodila, da kraljuješ, jaz pa sem samo ponižen vojak, ki ne sme pričakovati, da se bo družil s kraljicami.«

»Ki ne sme pričakovati! Ali bi mar želel, če bi mogel?«

»O, kraljica,« je odgovoril Rames in se je ugriznil v ustnice, »zakaj se norčujete iz mene?«

»Nisem se norčevala, Rames. Prisegam ti pri svojem očetu Amenu: Želim si, da bi bila zopet otroka, zakaj srečne dneve dva živela, preden so naju ločili tebe za vojake in mene za vladarske posle.«

»Ti si se svojega dela dobro naučila, Jutranja zvezda,« je rekel Rames ter jo svetlo in naglo pogledal.

»Ne bolje nego ti svojega, tovariš Rames, če naj te sodim po nocošnjem dvo-boju. Zdi se torej, da bova obadva postala mojstra v svoji stroki.«

»Kaj naj rečem tvojemu veličanstvu? Rešila si mi življenje, ko je že bilo izgubljeno — —«

»Kakor si ti nekoč rešil moje, ko je že bilo izgubljeno, le da si več tvegaj. Pogled svojo roko in se boš spomnil. Roka roko umiva. In, prijatelj Rames, danes sem bila v nevarnosti, da me požre hujši krokodil, nego je tisti, ki prebiva v tempeljskem jezeru.«

»To sem uganil, kraljica, in ta misel me je jezila. Če bi ne bilo drugega, bi ga bil že zato pobil. Ta krokodil ne bo več žrl deklet.«

»Ne,« je odgovorila Tuo in zardela. »Odsel je, da ga požre Set, pokončevavec duš, kaj ne? Toda sedaj bodo nastale sitnosti med Egiptom in Kešem in prav nič ne vem, kaj poreče faraon, kadar okreva. Naj bi me bogovi varovali njegove jeze.«

»Naj bi mi tvoje veličanstvo blagovolilo povedati, kakšna je moja usoda? Imenovan sem za generala tega mnogoštevilnega odposlanstva, jaz, ki sem samo kapitan, mlad človek in zločinec. Ali me bo-

do ubili na potu, ali pa me bo dal umoriti kralj v Kešu?«

»Če te kdo umori po potu, bo meni dajal račun, in če bi bili bogovi sami; kar se pa tiče maščevanja kralja iz Keša — imel boš dvatisoč izbranih mož s seboj in sredstev, da jih na poti zbereš še več. Poslušaj torej, zakaj to ni v ukazih in v pismu,« je pristavila šepetaje in se sklonila k njemu. »Egipt ima v Kešu volune, in ker sem delavna, sem brala njihova poročila. Ondotno ljudstvo sovraži rodovino, ki se je na silo polastila prestola, in kralj, ki je sedaj sam, ko je Amathel mrtev, je star in slaboumen, zakaj vsa ta družina preveč pije. Če se torej zgodi najhujše, ali meni, da te morajo ravno ubiti, tebe,« je pristavila pomenljivo, »ki bi bil naslednik rodovine, kakor bi bil tudi faraon Egipta, če bi n ebilo mene in moje hiše?«

Rames je pozorno gledal v tla, nato pa se je ozrl k njej in je vprašal:

»Kaj naj storim?«

»Sam bi moral to vedeti, menim,« je odgovorila Tuo in se je sedaj sama zazrla v tla. »Če bi bila jaz na tvojem mestu, bi v silo, mislim, vedela, kaj mi je storiti. Nečesa pa bi vendar ne storila. Naj se sodba božanskega kralja v Kešu glasi o tebi kakorkoli — in prav lahko je uganiti, kakšna bo — jaz bi se ne vrnila v Egipt s svojo četo, če bi ne bila popolnoma varna. No, jaz menim, da bi ostala v Napati, o kateri pravijo, da je bogato in lepo mesto, in bi poskusila stvari tamkaj urediti, zanašajoč se na to, da mi bo Egipt, kateremu je Napata nekoč pripadala, slednjič odpustil, da tako ravnam.«

»Razumem,« je rekel Rames, »da sem sam odgovoren, naj se zgodi karkoli.«

»Dobro; in tega najinega razgovora ni seveda nihče slišal. Ali si se ti bolj učil

državniške modrosti, Rames, v svojih prostih urah, nego sem se jaz skušala naučiti nekaj vojne umetnosti?«

Rames ni odgovoril; oba čudna zarotnika sta se le spogledala in nasmehnila.

»Tvoje veličanstvo je trudno. Odiči moram, veličanstvo,« je rekel Rames.

»S to rano, za katero se ni menda nihče prav pobrigal, si ti gotovo bolj truden nego jaz, Rames, čeprav je resnica, da sva se obadva borila nocoj. Na daljno pot odhajaš, Rames. Radovedna sem, ali se bova še kdaj videla.«

»Ne vem,« je odgovoril in vzdihnil, »toda zame je bolje, da se ne vidiva nikdar več. O Jutranja zvezda, zakaj si me rešila nocoj, ki bi bil smrti vesel? Ali ti ni tvoj Ka povedal, da bi bil rad umrl, ali moja mati, ki je čarovnica?«

»Svojega Kaja nisem več videla, Rames, odkar sva se grala skupaj v templju — ah, to so bili srečni dnevi, kajne! In tvoja mati je molčela ženska, ki mi ne govori o tebi, razen če me svari, naj ti ne kazem svoje naklonjenosti, da bi drugi ne bili ljubosumni in bi te ne umorili. Ali bi bil torej žalosten, če bi se ne srečala nikoli več? Menim da ne, ker si tako želiš, da bi umrl in se znebil mene in vseh drugih sitnosti.«

Tedaj je Rames pritisnil roko na srce, kakor da ga hoče pomiriti, in se je obupan ozrl naokrog. In resnično, zdelo se mu je, da mu mora srce počiti.

»Tuo,« je rekel težko sopeč in obupan, »ali moreš ta trenotek pozabiti, da si kraljica Zgornje in Spodnje dežele, ki bo morda kmalu faraon, najmogočnejši vladar na svetu, in se spominjati le tega, da si ženska, ter kot ženska poslušati skrivnost in jo skrbno varovati?«

Rešen dolgega trpljenja je zaprl svoje izmučene oči naš dobri oče

Alojz Račić

nadučitelj v p., častni občan boštanijske občine itd.

in se je preselil v večnost.

Pogreb se vrši dne 15. novembra ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Gruberjevo nabrežje 18 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 14. novembra 1924.

Za sorodstvo:
MICI in BOŽO RAČIĆ.

Vsem sorodnikom in znancem naznanjamo tužno vest, da je naša ljuba mati, stara mati, teta, gospa

Frančiška Habjan roj. Colnar

v petek, 14. t. m. ob 7 zjutraj v starosti 76 let, previdena s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb se vrši v nedeljo ob pol 4 popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Domžalah.

Stob pri Domžalah, dne 14. novembra 1924

ZALUJOČI OSTALI.

Zahvala.

Vsem, ki so nam ob prebriski izgubi naše soproge, mamice, stare matere in sestre, gospe

Cecilije Tejkal

soproge žel. nadrevidenta v pok.

izkazali svoje sočutje in nam bili s tolažbo ob strani, se tem potom najiskrenejše zahvalujemo. — Istotako se zahvalujemo profesor-skemu zboru tehnične srednje šole in vsem, ki so blago pokojnico spremili na njeni zadnji poti.

Ljubljana, 14. novembra 1924.

ZALUJOČI OSTALI.

KUPIM

moderno karoserijo

v dobrem stanju za auto PUCH tipa VIII. Cenjene ponudbe na Poštanski prečinac 267, SARAJEVO.

POZOR! Pohištvo POZOR!

PO ZNIZANI CENI se prodaja: moderne spalnice, jedilnice, kuhinje, pisalne mize američanskega sistema in drugo pohištvo. Sprejemajo se naročila — **ANDREJ KREGAR**, strojno mizarstvo, Vižmarje — št. Vid nad Ljubljano. — Zaloga nasproti postaje Vižmarje. 2850

Božične jaslvice za cerkve

v 2. velikosti, krasno izdelane, se dobijo po zelo ugodni ceni pri **Alojz Zoratti** delavnica za cerkveno umetnost - MARIBOR, Strossmayerjeva ulica šte. 3. 6844

Slike in ceniki se pošiljajo brezplačno.

Poskusite!

Zaloga vseh vrst
sira,
konzerviranih
rib,
čokolade,
čaja,
likerjev,
vin v
steklenicah,
šampanca
ruma in
konjaka

Konkurenčne cene!

Vse vrste mesnih izdelkov, kompotov, marmelad, konzervirane sočivje i. t. d.

na drobno in na debelo

nudijo

trgovina na Vodnikovem trgu
tej nasproti stoječi paviljon in
paviljon na križišču Rimske ter
Tržaške ceste.

Antonija Fibernik.

Izdelki domače tovarne „Globus“, Vrhnika.

Nebo Vam žal!

Vsak dan sveže
čajno maslo
in **krajske**
klobase,

vsako sredo in
soboto priznajo
najboljše domače
jeternice,
petenice,
kravlice in
riževke

„LIPA“

zadruga mizarjev z om. zav. št. Vid n. Ljubljano

PRIPOROČA SVOJO BOGATO

zalogo pohištva.

Cene konkurenčne. 7048 Cene konkurenčne.

NAZNANILO.

SL. občinstvu vljudno naznanim, da sem svojo

klobučarsko delavnico

v SP. ŠISKI, Jernejeva ul. 58 PRESELIL v bivši perutniski zavod, objekt 2. Uboj pri mestni mitnici, Slovenska cesta. — Ker sem si delavnico po najnovšem sistemu preuredil, zagotavljam sl. občinstvu, da bom mojstrsko izvrševal vsakovrstna naročila.

Se priporočam z odličnim spoštovanjem

FRANC BERNIK, klobučar.

Prodal bi lesno trgovino

v ZEMUNU z lastnim skladiščem 4400 kvadr. metr. in 250 ulične površine, s pisarno, malim stanovanjem, šupo in motorjem. Sprejemam tudi KOMPANJONA — s prama referencami. Ponudbe prosim na JULIJ BERKOVIC, ZEMUN. 6930

Prvovrsten

laneni firnež

izdele

Najfinejše

laneno olje

tovarna **ZABRET & Komp., Britof pri Kranju.**

Najstarejša tovarna te vrste v Jugoslaviji.

Telefon interurban: KRANJ 29.

Na zahtevo se pošljejo vzorci.

Oskrbnik

oženjen, 41 let star, bres otrok, absolvent vinorejske šole, z dolgoletnimi in lepimi spričevali, ISČE stalno službo. — Ponudbe na upravo lista pod šifro „ZANESLJIV IN POSTEN“ šte. 7150.

Ribje olje

medicinsko norveško, sveže na zalogi
Drogerija Anton Kanc sinova,
Židovska ulica 1.

Najboljše manufakturno blago se dobi pri tvrdki

I. N. Šoštarič

Maribor, Aleksandrova cesta št. 13.

Telefon št. 222.

Trgovina z modnim, manufakturnim, sukninim in platnenim blagom, peritom, konfekcijo in pleteninami.

Na debelo in drobno.

Anitirajte za naše časopise!

Iščemo

hrastove hlode

preko 40 cm promera in preko 3 m dolžine. Cene postavno vagon postaja. — Ponudbe na „BOIS“, S. A. ZÜRICH.

Korespondenca hrvatski in nemški.

Broj 9256-1924.

Natječaj.

Kod podpisanog gradskog poglavarstva imade se u smislu zaključka gradskog zastupstva od 25. srpnja 1924, čl. XI. sjed. zap. popuniti mjesto

gradskog gradievnog inžinira

pa za popunjenje tog mjesta razpisuje ovime natječaj.

Namještenje je u smislu § 4. Propisnika o statusu i uredjenju beriva urednika i službenika grada Sušaka prve godine privremeno, a definitivno će namještenje uzliediti prema uspješnom službovanju prve godine.

Služba gradskog inžinira počima sa VIII. plačevnim razredom, a svršava sa VI.

Plaća, doplatci i stanarina analogno kao kod državnih činovnika prema zakonu od 14. ožujka 1922 o prevodjenju na dinarske plaće odnosno zakonu od 28. veljače 1922 o dodatcima na skupoću, a osim toga 50% povišice na lični i porodični dodatak, ovo potonje do uredjenja prinadležnosti i položaja gradskih činovnika prema novom zakonu o državnim činovnicima, što će uzliediti najkasnije sa 1. siečnja 1925.

Natjecatelji, koji moraju biti naši državljani, neka svoje propisno taksirane molbe podnosu ovom gradskom poglavarstvu najkasnije do 25. listopada 1924 i molbi prilože: 1. krstni (rodni) list; 2. domovnicu; 3. svjedočbe (diplome) o stručnoj školskoj spremi; 4. svjedočbe o dosadašnjem službovanju ili praksi; 5. svjedočbu o moralnom vladanju — i 6. uredovnu liečničku svjedočbu o zdravlju odnosno sposobnosti za vršenje službe.

Natjecateljima slobodno je staviti u molbi i svoje posebne zahtjeve. Naplate za vanjska uredovanja dat će se posebice za pojedina uredovanja ili paušalno.

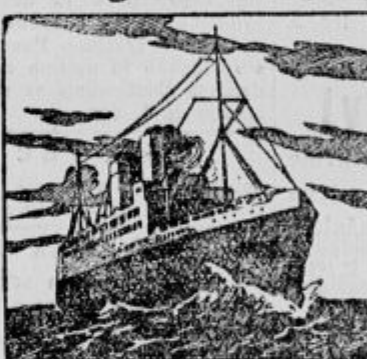
Pošto gradska občina Sušak imade svoj vodovod, to će se između natjecatelja dati prednost onima, koji se izkažu, da su u stanju upravu vodovoda s uspjehom voditi.

Gradsko poglavarstvo Sušak,

dne 16. septembra 1924.

Načelnik: KUČIĆ v. r.

Royal Mail Line

Kr. angleška poštno-parobrodna linija.

General. zastopstvo za kraljevino SHS,

Zagreb

Trg I. šte. 17.

Redni poštinski promet
Hamburg—Cherbourg—Southampton v
Novi York in Kanado

Cherbourg—Liverpool—Southampton v

Južno Ameriko
Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, San Paolo.

Odprava poštnikov 1, 2, 3. razreda, — Kabine 3. raz. s 2 in 4 posteljama

Udobnost — Sigurnost — Brzina

Podzastopstva:

Beograd, Karađerđjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska 26. — Vel. Bečkerek, Kralja Aleksandra 4.

Brzajavni naslov za vsa gornja podzastopstva „ROYMAILPAC“.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crno goro:

Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gruzii.

Dopisovanje v vseh jezicah.

Naslov za brzajavke: Prometna banka.

Najboljša reklama so inserati v „Slovenču“

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 10

(v lastni palači vis a vis hotela „Union“). Telefon št. 57 in 470.

Račun poštno čekovnega urada za Slovenijo šte. 11.945, v Zagrebu šte. 30.080.

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK.

Ekspozitura: BLEDO.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najboljše tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.